

AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ

GENEL BİLGİLER

Coğrafi Konum

Kuzey Atlantik ve Kuzey Pasifik Okyanuslarına sınırı olan ABD, Kanada ve Meksika'nın arasında yer almaktadır. Ülkenin Kanada ile 8.893 km (Alaska ile 2.477 km'lik sınır dahil) ve Meksika ile 3.141 km uzunluğunda sınırı bulunmaktadır.

Yüzölçümü bakımından dünyanın 3. en büyük ülkesi olan ABD, Güney Amerika ve Rusya Federasyonu'nun yarısı, Afrika Kıtası'nın onda üçü, Avrupa Birliği alanının da iki katı kadar karasal alana sahiptir. ABD topraklarının en yüksek noktası 6.198 metre ile McKinley Dağı, en alçak noktası -86 metre ile Ölüm Vadisi'dir.

Orta bölgelerde ova ve düzlükler, batıda dağlar, doğuda tepeler ve alçak dağlar, Alaska'da nehir yataklarının oluşturduğu geniş vadiler ve engebeli araziler, Hawaii'de de volkanik coğrafi yapısı gözlemlenmektedir.

Siyasi ve İdari Yapı

ABD, çoğulcu demokrasiye dayalı başkanlık sistemiyle yönetilen federal bir cumhuriyettir. Federal devlet yapısı 50 Eyalet ve başkent Washington DC'yi (District of Columbia) içermektedir. Federal sistem uyarınca federal yönetim ile içişlerinde serbest olan eyalet yönetimlerinin görev, yetki ve sorumlulukları Anayasa'da tanımlanmıştır. Kuvvetler ayrılığı prensibi hakimdir.

ABD Başkanı, yürütmenin başı olarak Federal Hükümet kurum ve kuruluşlarına yönelik politikaları belirler ve yürütülmesini sağlar. Buna ilaveten, yasal olarak Başkan gümrük, vergiler ve diğer ticari konularda karar vermek ve tedbirler almak konusunda yetkili kılınmıştır.

ABD'nin eyaletleri; Alabama, Alaska, Arizona, Arkansas, California, Colorado, Connecticut, Delaware, District of Columbia, Florida, Georgia, Hawaii, Idaho, Illinois, Indiana, Iowa, Kansas, Kentucky, Louisiana, Maine, Maryland, Massachusetts, Michigan, Minnesota, Mississippi, Missouri, Montana, Nebraska, Nevada, New Hampshire, New Jersey, New Mexico, New York, North Carolina, North Dakota, Ohio, Oklahoma, Oregon, Pennsylvania, Rhode Island, South Carolina, South Dakota, Tennessee, Texas, Utah, Vermont, Virginia, Washington, West Virginia, Wisconsin ve Wyoming'dir. District of Columbia ABD'nin federal bölgesidir.

Nüfus ve İşgücü Yapısı

ABD İstatistik Bürosu'nun (US, Bureau of Census) tahminlerine göre 318,4 milyon (Temmuz 2014 tahmini) olan ABD nüfusunun sürekli biçimde artarak 2015'de 321 milyon, 2025'de 346 milyon, 2050 yılında 400 milyon olması beklenmektedir. 2012 yılında beyaz nüfusun toplam nüfusun yaklaşık %80'ini oluşturduğu tahmin edilmekte olup, 2050 yılında bu oranın %69,8'e düşeceği tahmin edilmektedir.

Dünyanın en fazla nüfusa sahip üçüncü ülkesi olan ABD'de 2014 yılı nüfus artış hızının %0,77 olması beklenmektedir. Ülke nüfusunun %19,4'ü 0-14 yaş, %66,2'si 15-64 yaş arasında olup, %13,9'u da 65 yaş ve üstündedir. 2050 yılında 65 yaş ve üstü

olan nüfusun toplam nüfusun % 20,9'unu oluşturacağı öngörülmektedir. Nüfusun %82'den fazlası kentlerde yaşamaktadır. Ortalama yaşam süresi kadınlarda 77,1 yıl; erkeklerde 81,9 yıldır. 2014 yılında ABD'de doğurganlık oranının kadın başına 2,01 çocuk olduğu tahmin edilmektedir.

Etnik gruplar itibarıyla ele alındığında, ülke nüfusunun % 77,66'sı beyaz, % 13,17'si siyah, % 5,26'sı Asya kökenli, % 1,24'ü Amerikan ve Alaska yerlisi, % 0,23'ü de Hawaii ve diğer Pasifik Adaları kökenlidir. Hispaniklerin %88,15'i beyaz olmakla birlikte siyah veya Asya kökenli de olabilmekte ve toplam nüfusun % 17,1'ini oluşturmaktadır. Hızla büyüyen Hispanik nüfusun 2050 yılında toplam nüfusun %30,6'sını oluşturacağı tahmin edilmektedir.

ABD'de yabancı ülke doğumlu 38 milyonun üzerinde kişi yaşamaktadır. Ülke, dünyanın en kalabalık 5. İspanyolca konuşan nüfusunu barındırmaktadır. Hispanik göçmenlerin daha çok Güney Batı bölgelerine (özellikle California, Teksas ve Florida) yerleştikleri ve bölgedeki nüfusun %25'ini oluşturdukları tahmin edilmektedir. Asya kıtasından gelen göçmenlerin ise batı sahillerine, Hawaii, New York, Boston, Chicago ve Houston'a yerleştikleri gözlenmektedir. Diğer taraftan, Afrika kökenli göçmenler ise çoğunlukla güneydoğu sahillerine yerleşmektedir.

1980'lerde 30 olan ortalama yaşın, 2014 yılında 39 olduğu tahmin edilmektedir. ABD nüfusunun giderek yaşlanacağı öngörülürken göçmenlerin sayısının yıllar geçtikçe artmasının hızla yaşlanan nüfusu dengelediği düşünülmektedir. 2020'de ortalama yaşın 38,9 ve 2050'de 40,6 olacağı tahmin edilmektedir.

GSYİH'nin büyük kısmının özel tüketim harcamalarına ayrıldığı ve özel sektör sabit sermaye yatırımlarının tüketime oranla daha düşük kaldığı ABD'de kişi başına harcanabilir gelir 2013 yılında 44.543 dolar olarak gerçekleşmiştir.

Doğal Kaynaklar ve Çevre

ABD topraklarının %5'i şehir ve yollardan, %26'sı ekilebilir araziden, %21'i ormanlardan ve %21'i diğer alanlardan oluşmaktadır. ABD, çok çeşitli iklim yapısına ve çöl, dağ ve ormanlar bakımından çok fazla çeşitlilik gösteren bir topografyaya sahiptir. Michigan ve Superior gölleri, 50.000 km² alana sahip göller olup, Missouri (4.090 km) ve Mississippi (3.770 km) ülkenin en uzun nehirleridir.

Doğal afetler açısından ABD önemli risk altındadır. Özellikle tropikal fırtınalar Haziran ayından Kasım ayı sonuna kadar Florida ve Körfez çevresinde büyük zararlara ve su basmalarına neden olmaktadır. Batı sahillerinde özellikle Kaliforniya'da deprem ve sarsıntılar sıklıkla yaşanmaktadır.

Batı eyaletlerinde neredeyse her yıl büyük orman yangınları yaşanmakta olup, hektarlarca ormanlık alan zarar görmektedir. Orta bölümde yer alan eyaletler açısından en büyük risk ise şiddetli kasırgalardır. Diğer taraftan doğu sahillerinde çeşitli yıllarda susuzluk büyük bir sorun teşkil etmektedir. Bununla beraber, ülkede doğal afetler son derece iyi organize edilmiş erken uyarı ve ilk yardım sistemi ile daha az zararla atlatılır hale gelmiştir.

ABD'nin sahip olduğu başlıca doğal kaynaklar; kömür, bakır, kurşun, molibden, fosfat, uranyum, boksit, altın, demir, civa, nikel, gümüş, tungsten, çinko, petrol ve doğal gazdır. Doğayı koruma konusunda bilincin oluşması sonucu hava ve su

kirliliğine karşı ve nesli tehlikeye giren hayvanlar için çevre korumacı düzenlemelerin ve önlemlerin alınmasıyla ABD’de su ve havanın kalitesi giderek artmıştır. Havada bulunan karbon-monoksit gazı ve sülfür-dioksit gazları 1970’lerdeki düzeyine kıyasla ciddi oranda azalmıştır.

Dünya nüfusunun %5’ine bile sahip olmayan ABD, dünyadaki toplam karbondioksit kirliliğinin %25’ini üretmektedir. ABD, Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi kapsamında 1997 yılında imzalanan ve sanayileşmiş/gelişmiş ülkelerin sera gazı salınımlarının 2008-2012 yılları arasında 1990 düzeyinin %5,2 altına çekilmesini hedefleyen Kyoto Protokolü’nu daha önce imzalamış olmasına rağmen reddetmektedir. ABD tarafı daha az maliyetli, Çin ve Hindistan gibi gelişmekte olan ülkeleri de kapsayan ve gaz salınımlarına ilişkin daha etkin bir program istemektedir.

GENEL EKONOMİK DURUM

ABD, 318 milyonu aşan nüfusu ve 16 trilyon doları aşan GSYİH'si ile dünyanın en önemli pazarlarından biridir. Ülke, dünyanın en büyük ithalatçısı olma özelliğinin dışında, dünyanın en büyük doğrudan yabancı sermaye kaynağı konumu ile hem gelişmiş hem de gelişmekte olan ülkelerin yöneldiği bir hedef pazardır. ABD ekonomisi, dünya ekonomisini birebir etkileme gücüne sahip olması nedeniyle de dünyada önemli ve belirleyici bir ekonomidir.

ABD'de 2007 yılında başlayan kriz, 1929 büyük buhranından bu yana görülen en ağır ve en derin kriz niteliğinde olmuştur. Ülke 2009 yılında bir taraftan ekonomik durgunluk bir taraftan da artan işsizlik ile mücadele etmiş, 2010 yılında ise krizden çıkış eğilimine geçmiştir. Reel GSYİH 2008 yılında %0,3 ve 2009 yılında %2,8 gerileme yaşamıştır. 2010 yılında ise ekonomide %2,5'lik bir toparlanma gerçekleşmiştir. 2011 yılında ise Avrupa borç krizi ve bütçe üzerindeki baskılardan etkilenen ekonomi %1,8 büyümüştür. 2012 yılında %2,8 büyüyen ABD ekonomisi, 2013 yılında %1,9 büyümüştür. 2014-2017 döneminde ise ortalama %2,5 büyüyeceği tahmin edilmektedir.

2011 yılında %8,9 olarak gerçekleşen işsizlik oranı 2012 yılında %8,1'e düşmüştür. 2013 yılında ise işsizlik biraz daha azalarak %7,4 olarak gerçekleşmiştir. Endüstriyel üretim 2012 yılında bir önceki yıla göre %3,6 oranında artarken 2013 yılında %2,6 oranında artmıştır. Bu artışın 2014-2017 döneminde yıllık ortalama %3,4 olarak gerçekleşeceği öngörülmektedir.

Özel tüketim harcamaları ve sabit yatırımların düzenli olarak artış beklentisi; hükümet harcamalarındaki azalışın ve vergi artışının ekonomi üzerindeki olumsuz etkileri konusundaki endişeleri azaltmaktadır. 2012 yılında %2,1 olarak gerçekleşen tüketici fiyat enflasyonu 2013 yılında %1,5'e düşmüştür.

Ekonomik Yapı

Dünya çapında serbest piyasa ekonomilerinin en büyük örneği olarak gösterilen ABD ekonomisinde, üretim ve hizmetlerin büyük bir bölümü özel sektör tarafından tüketilmekte (2013 yılı için %68,5) ve sağlanmakta (2013 yılı için %87,5) olup, dünya çapında kamunun ağırlığının bu kadar az olduğu başka bir ekonomi bulunmamaktadır.

Amerikan ekonomisinde yapısal olarak rol oynayan iki temel unsurun ilki zengin doğal kaynakları, diğeri ise nitelikli işgücüdür. ABD verimli toprakları, zengin mineral yatakları, elverişli iklim koşulları ve diğer doğal kaynakları ile ekonomik büyümenin sağlanması açısından çok uygun bir ortama sahiptir. ABD aynı zamanda, iletişim ve bilgi teknolojileri alanında "kolay uyum sağlayabilen ve yetenekli" işgücünün eğitime de büyük önem vermektedir. Tüm dünyada "beyin göçü" olarak adlandırılan, bilim ve teknoloji dallarında eğitim almış yetenekli ve zeki gençlerin ABD ekonomisine kazandırılması, sorunların çözümünde anahtar rolü olan bir araç olarak görülmektedir.

Yeni ekonomi kavramı çerçevesinde bilgi ve iletişim teknolojileri (ICT), hizmet sektörünü ekonominin en önemli bileşeni haline getirmiştir. Ekonomiye yön veren

başlıca sektörler; motorlu taşıtlar, uzay ve havacılık, iletişim, kimyasallar, elektronik ve bilişim (IT) sektörleridir. 1990'lı yıllarda yaşanan teknolojik dönüşüm ile birlikte geleneksel imalat sanayinin bir bölümü yüksek teknoloji ve iş gücü verimliliğine uyum sağlamıştır. Ancak ithal girdi düzeyi yüksek mamul mallar üreten sektörler ciddi zorluklarla karşılaşmış olup, üretimlerini daha düşük maliyetli ülkelerde sürdürme yoluna gitmişlerdir.

Tarım ve hayvancılık GSYİH'nin yüzde olarak küçük bir oranına sahip görünmekle birlikte oldukça verimlidir. ABD, gıda maddeleri ve işlenmiş gıda ürünleri ihracatında önde gelen ülkeler arasındadır. ABD 2013 yılında 146,7 milyar dolar tarım/gıda ürünleri ihracatı gerçekleştirmiştir. 2013 yılında %16,4 büyüyen tarım sektörünün 2014 ve 2015 yıllarında sırası ile %2 ve %2,5 büyüyeceği tahmin edilmektedir.

İmalat sektörünün, 2012 yılı reel GSYİH'sine katkısı 2,7 trilyon civarında olup toplam istihdamın yaklaşık %9'una iş imkanı sunmaktadır. İş dünyası harcamalarındaki artışa bağlı olarak, imalat sanayi, ABD'nin ekonomik toparlanma sürecinde en önde gelen sektör olmuştur. GSYİH'ye katkısı açısından 2008 ve 2009 yıllarında düşüş gösteren sektör, 2010 yılında %4,4 genişlemiş ve bu genişleme 2011 ve 2012 yıllarında da sırasıyla %1,5 ve %3,2 artış ile devam etmiştir. Daha çok dayanıklı tüketim mallarından kaynaklandığı düşünülen sektör genişlemesinin 2013 yılında % 2,5 olarak gerçekleştiği tahmin edilmektedir. 2014-2017 döneminde ise sanayi sektörünün yıllık ortalama %2,7 büyüyeceği öngörülmektedir. İmalat sanayinin öne çıkan alt sektörleri arasında havacılık ve uzay sanayi, telekomünikasyon, kimyasallar, elektronik ve bilgisayarlar yer almaktadır.

ABD, Uluslararası Motorlu Araç Üreticileri Birliği'ne (OICA) göre 2012 yılında dünya otomotiv üretiminde Çin, Almanya, Japonya ve Güney Kore'nin ardından beşinci sırada yer almaktadır. 2008 ve 2009 yıllarında, sırasıyla 13,6 ve 10,7 milyon adet satışı bulunan otomotiv sektörünün (hafif ticari araç, otomobil, ağır ticari araç) 2010 yılında 12,9 milyon adet satış gerçekleştirdiği gözlenmektedir (IHS). 2011 yılında 13,1 milyon adet olarak gerçekleşen otomotiv satışları, 2012 yılında 14,9 milyon adede yükselmiştir. 2013 yılında binek otomotiv satışlarının 15,6 milyon adede yükseldiği tahmin edilmektedir.

Hizmetler sektörü, 2011 ve 2012 yılı GSYİH'sinin yaklaşık %80,0 ve %79,7'sini oluşturmaktadır. Sektörün, 2013 yılında %1,5 büyüdüğü, 2014-2017 döneminde ise yıllık ortalama %2,5 genişleyeceği tahmin edilmektedir. 2009 yılında, krizin etkileri ve potansiyel rakiplerin pazara girmesi gibi unsurlara rağmen, ABD dünyanın en büyük hizmetler ihracatçısı ve ithalatçısı olarak yerini korumuştur. ABD Uluslararası Ticaret Komisyonu'nun Hizmetler Sektörü Raporu'na göre, ülkenin hizmetler sektöründeki rekabet gücü, profesyonel hizmetler sektöründeki başarısından kaynaklanmaktadır. ABD hizmet ticaretinde önemli olan diğer sektörler arasında finans, sağlık, ulaşım ve emlak sektörlerini saymak mümkündür. Krizden sonra en çok gelişme gösteren sektörler arasında perakendecilik, bilişim, sanat ve eğlence sektörü öne çıkmaktadır. ABD Ekonomik Analiz Bürosu verilerine göre, kriz sonrası gelişimi olumsuz seyir izleyen sektörler arasında ise inşaat, finans ve sigortacılık sektörü ile eğitim hizmetleri bulunmaktadır.

Kişi Başına Gelir

ABD gelir dağılımı eyaletler bazında farklılıklar göstermektedir. Sanayi üretiminde Kuzeydoğu'nun üstünlüğü özellikle 1990'lardan itibaren gerileme gösterse de bu bölgenin ekonomideki ağırlığı hala fazladır. Ağır sanayi üretiminden verimliliği yüksek hafif sanayi üretimine geçişle birlikte Batı ve Güney eyaletleri de ekonomiden daha çok pay almaya başlamışlardır.

GSYİH'si neredeyse İtalya kadar olan Kaliforniya ABD GSYİH'sinin %13'ünü oluşturmaktadır. Kaliforniya'yı büyüklük açısından Teksas, New York, Florida ve Illinois izlemektedir. Söz konusu eyaletlerin ABD GSYİH'sinden aldığı pay ise sırasıyla %9, %8, %5 ve %4'tür.

Eyaletler bazında hane başına ortalama gelire bakıldığında ise Maryland'in en yüksek gelire sahip olduğu, Mississippi eyaletinde de gelirin en düşük düzeyde gerçekleştiği görülmektedir. ABD hane halkı geliri Doğu ve Batı eyaletlerinde genellikle ortalamanın üstünde gerçekleşmiştir. 24 eyalet ile District of Columbia ortalamanın üstünde gelire sahip olurken, 26 eyalet ülke ortalamasının altında kalmıştır. Bu durum bölge olarak incelendiğinde, Kuzeydoğu eyaletlerinin (Connecticut, Massachusetts, New Hampshire, New Jersey, New York ve Rhode Island -Maine hariç-) ülke ortalamasının üzerinde gelire sahip olduğunu ortaya çıkarmaktadır. Benzer şekilde Batı bölgesinde yer alan eyaletlerin (Alaska, Colorado, California, Hawaii, Utah ve Washington) hane halkı geliri de ortalamanın üzerinde gerçekleşmiştir.

2012 yılında hane başına gelirden bir önceki yıla göre en fazla büyüme gösteren eyaletler District of Columbia (%18,1), Rhode Island (%14,3), Montana (%11,9), Alaska (%10,8), South Carolina (%10,8) olmuştur. Büyüme hızı nispeten geride kalan eyaletlerde hem nüfus artış hızının az olduğu, hem de yüksek teknoloji yerine geleneksel tarım ve sanayi sektörlerinde üretime ağırlık verildiği gözlenmektedir.

Ekonomi Politikaları

Dünya ekonomisinin büyüme motoru olan ABD'nin izlemekte olduğu ticaret ve yatırım politikaları gerek gelişmiş, gerekse gelişmekte olan tüm ülkeler tarafından her zaman çok yakından ve dikkatle izlenmektedir.

ABD'de Başkan tarafından önerilen ve Kongre'de kabul edilen yıllık bütçe, uygulanacak maliye politikalarını da içermektedir. Mali yıl Ekim ayında başlayıp, Eylül ayında sonlanmaktadır. 1990'lı yıllarda çok sıkı mali politikalar uygulanmıştır. 11 Eylül olayları, zaten zayıflamakta olan ABD ekonomisine büyük bir darbe vurmuştur.

Vergi kesintileri ve sağlık harcamalarındaki artış ülkenin maliye ve para politikaları içinde önemli gündem konuları haline gelmiştir. 2006-2007 yıllarında yaşanan iyileşmenin ardından 2008 yılında derinleşen kriz ile özellikle sosyal güvenlik alanında yeni bir çıkmaza girilmiştir. Para politikaları hükümetten bağımsız olarak Merkez Bankası tarafından düzenlenmektedir.

Dünyanın en güçlü parası olan ABD Dolarını basan ABD için cari açığın finansmanı sorunu, güçlü doğrudan ve portföy yatırımı şeklinde gelen yabancı sermaye yatırımları nedeniyle uzun yıllar ciddi sorun teşkil etmemiştir. Ancak ABD Dolarının

mevcut etkinliğini yitirmesi, başka para birimlerinin (örneğin Avro) piyasalarda geçerli ve belirleyici hale gelmesi, özellikle enerji (petrol, doğal gaz) ve emtia piyasalarında ABD Doları yerine başka para birimlerinin kullanılmaya başlanması, ABD ekonomisi için büyük bir sorun oluşturmaya başlamıştır.

2010 döneminde GSYİH'nin %9'una denk gelen bütçe açığı, 2011 döneminde %8,7 oranında gerçekleşmiştir. Bütçe açığının 2012 yılında; ekonomik canlanma, istihdam vergisindeki kesintilerin bitişi ve Bush döneminde yürürlüğe giren vergi indirimlerin geçerliliğini yitirmesi gibi nedenlerden dolayı azalarak %7 olarak gerçekleşmiştir. 2013 yılında vergilerdeki artış ile birlikte hükümet harcamalarındaki azalışa paralel olarak bütçe açığının GSYİH'ye oranının %4,1'e gerilemiştir.

Hazine kağıtlarının en güvenli yatırım aracı olarak algılanması ile birlikte kar paylarının düşük seyretmesi ve özel sektörün borçlarını azaltmaya yönelik tutumları, devletin borçlanma konusunda sorun yaşamamasına neden olmaktadır. Ancak, 2008 yılında GSYİH'nin %40,5'i düzeyinde olan hükümet borçlarının, 2013 yılında GSYİH'nin %71,8'ine yükseldiği tahmin edilmektedir. Dolayısıyla, yüksek borçlanma seviyelerinde hazine kağıtlarının güvenilirliğinin sorgulanması, kar paylarının yükselmesi ve borçlanma maliyetlerinin artması mümkün görünmektedir.

ABD'nin ekonomi politikaları halen krize odaklı olup, iyileştirme amaçlıdır. Zayıf ekonomi ve vergi teşvikleri 2010-2011 kamu maliyesi açısından ciddi tehditler yaratmış, bu da dikkatlerin vergi konsolidasyonu üzerinde yoğunlaşmasına neden olmuştur. Bütçe açığının çözümüne yönelik olarak Kongre'nin Demokrat ve Cumhuriyetçi üyelerinin farklı yaklaşımları bulunmaktadır. Cumhuriyetçi üyelerin hükümetin harcamalarında büyük kesintilere gitmek yönündeki planları, çoğunluğunu Cumhuriyetçilerin oluşturduğu Temsilciler Meclisi'nden onay almıştır. Ancak, ABD Senatosu tarafından özellikle sağlık güvencesini hedef alan bütçe kesintisi reddedilmiştir. Obama Hükümeti çözüm olarak harcama kesintileri ve vergi artışını sunmuş olmasına rağmen karşı taraf bu çözüme sıcak bakmamıştır. Bütçe ile ilgili tartışmalar sürerken, en geç 2 Ağustos tarihine kadar artırılması gereken hükümetin borç tavanı konusunda 1 Ağustos itibarıyla mutabakata varılmış ve borç tavanı 2,4 trilyon Dolar yükseltilmiştir.

ABD Merkez Bankası (FED), ekonomik toparlanma aracı olarak ilk dönemi Aralık 2008-Mart 2010 ve ikinci dönemi Kasım 2010-Haziran 2011 olmak üzere parasal genişleme politikası izlemiştir. QE1 (quantitative easing-1) olarak bilinen parasal genişleme politikasının ilk raundunda, 300 milyar dolar tutarında uzun vadeli Hazine kağıtları, 175 milyar dolar tutarında emlak sektörü borcu ve 1,25 trilyon dolar tutarında mortgage'a dayalı menkul kıymet satın alınmıştır. QE2 olarak bilinen parasal genişlemenin ikinci raundu kapsamında ise 600 milyar dolarlık Hazine kağıdı satın alınmıştır. QE2'nin uygulanmasındaki en önemli sebeplerden biri olan deflasyon riski kaybolurken ekonomik büyümede aynı başarının yakalanamadığına dair görüşler bulunmaktadır. 2013 yılı ile birlikte FED üçüncü parasal genişleme politikasına geçmiştir. FED'in parasal genişleme politikasının üçüncü raundunda (QE3) zaman ve miktar kısıtı olmadan bono alımı ve faiz artırımına gidilmemesi uygulamaları bulunmaktadır. Faiz artırımına işsizlik oranının %6,5 ve altında gerçekleşmesi durumunda gidilecektir.

Almanya ve Japonya gibi sanayileşmiş ülkelere göre kişisel vergi oranları düşük seyreden ABD’de kurumlar vergisi oranı yüksektir. Kurumlar vergisi Japonya’nın ardından ikinci sırada olan ABD’de en yüksek kurumlar gelir vergisine sahip eyaletler arasında Pennsylvania, Minnesota, New Jersey ve Washington DC sayılabilir. Vergi politikası hükümet, eyalet yönetimi, belediye ve vilayet gibi yerel yönetim tarafından gerçekleştirilmektedir. Satış vergileri ise eyaletler arasında farklılık göstermektedir.

DIŞ TİCARET

Genel Durum

ABD 2,3 trilyon dolar ithalat ile dünyanın en büyük mal ithalatçısı ve 1,5 trilyon dolar ihracat ile Çin'den sonra 2. en büyük mal ihracatçısı konumundadır. Hizmetler ticaretinde dünyanın en büyük ihracatçısı ve ithalatçısı olan ABD, toplam ihracat ve ithalat da (hizmetler ve mal ticareti toplamı) lider konumdadır. Kriz döneminde ithalatı ve ihracatındaki gerilemeye bağılı olarak dış ticaret hacmi küçölürken 2010 yılından itibaren ithalatı ve ihracatında yükseliő eğilimi gözlenmiştir.

2009 yılında yaşanan küresel krizin etkisiyle ülkenin hem ihracatı hem de ithalatında uzun yıllardan beri ilk kez gerileme yaşanmıştır. 2009 yılında ihracat bir önceki yıla göre %18,7 oranında gerileyerek yaklaşık 1,1 trilyon dolar düzeyinde gerçekleşmiştir. İthalattaki gerileme ise daha da fazla olmuş, 2008 yılına kıyasla %26 azalan mal ithalatı 1,6 trilyon dolar düzeyinde gerçekleşmiştir. Diğer taraftan hizmetler ihracatı %4,9 gerileme ile 509,2 milyar dolar ve hizmetler ithalatı %5,2 gerileme ile yaklaşık 382,6 milyar dolar olmuştur.

2013 yılında ABD'nin ithalatı 2009 yılından sonra ilk defa azalış (-0,12%) göstermiş ve 2.330,8 milyar dolar seviyelerinde gerçekleşmiştir. ABD'nin ihracatı 2013 yılında %2,15 artarak 1.578,9 milyar dolara ulaşmıştır. İhracatın artarken ithalatın azalış göstermesi dış ticaret açığının bir miktar kapanmasına sebep olmuştur. ABD'nin dış ticaret hacmi ise 3.909,7 milyar dolar seviyelerindedir. 2013 yılında hizmet ticaretinde hem ihracatta (%4,9) hem de ithalatda (%2,7) artış yaşanmıştır. 2013 verilerine göre, ABD'nin hizmet ihracatı 683,5 milyar dolar, hizmet ithalatı ise 456,9 milyar dolardır.

2014 yılında ABD'nin ihracatı bir önceki yıla göre %2,8 oranında artmış ve 1.623,4 milyar dolara ulaşmıştır. İthalatı da aynı yıl bir önceki yıla göre %3,4 oranında artmış ve 2.409,8 milyar dolara ulaşmıştır. Bu durum 2014 yılında dış ticaret açığının da bir önceki yıla göre artışına sebep olmuştur. ABD'nin 2014 yılında toplam dış ticaret hacmi 4.033,2 milyar dolar seviyesindedir.

ABD Dış Ticaret Değerleri (Milyar Dolar)

Yıl	İhracat	İthalat	Hacim	Denge
2004	817,9	1.525,3	2.343,2	-707,4
2005	904,3	1.732,3	2.636,6	-828,0
2006	1.037,0	1.919,0	2.956,0	-882,0
2007	1.162,5	2.017,1	3.179,6	-854,6
2008	1.299,9	2.164,8	3.464,7	-864,9
2009	1.056,7	1.601,9	2.658,6	-545,2
2010	1.277,1	1.966,5	3.243,6	-689,4

2011	1.479,7	2.262,6	3.742,3	-782,9
2012	1.545,6	2.333,8	3.879,4	-788,2
2013	1.578,9	2.330,8	3.909,7	-751,9
2014	1.623,4	2.409,8	4.033,2	-786,4

Kaynak: Trademap

2014 yılında dış ticaret hacmine göre ABD'nin en önemli ticaret partnerleri; Kanada (665,3 milyar dolar), Çin (610,3 milyar dolar), Meksika (37,3 milyar dolar), Japonya (204,4 milyar dolar) ve Almanya (174,9 milyar dolar) olarak sıralanmaktadır. NAFTA anlaşmasının yürürlüğe girdiği 1994 yılından bu yana Kanada ve Meksika'ya yönelik ihracat istikrarlı olarak artış göstermiştir. ABD yönetiminin Çin Halk Cumhuriyeti'ne yönelik politikaları sonucu Çin de başlıca ticari partnerler arasında ön sıralarda yer almaya başlamıştır. ABD dış ticaretinde önem arz eden diğer ülkeler arasında ise İngiltere, Güney Kore, Brezilya, Suudi Arabistan ve Fransa yer almaktadır.

ABD'nin 5 milyarın üzerinde ihracat hacminin bulunduğu 45 pazar bulunmaktadır. Pazarlarının Kuzey ve Güney Amerika, Uzak Doğu, Avrupa ve Orta Doğu gibi çeşitli bölgelere yayılmış olduğu gözlenmektedir. Pazar çeşitliliği açısından zengin olarak değerlendirilebilen ABD'nin ihracat hacmine göre en önde gelen pazarlar; Kanada, Meksika, Çin, Japonya, İngiltere ve Almanya'dır. ABD'nin son on yıldaki ihracat pazarları incelendiğinde sıralamada hızla yükselen diğer pazarlar olarak Brezilya, Hong Kong ve Hollanda öne çıkmaktadır. İhracat hacmine göre ülkemiz, ABD'nin 26. en büyük pazarıdır ve ABD'nin toplam ihracatı içerisindeki payı %0,8'dir.

ABD'nin İhracatında Başlıca Ülkeler (Milyar Dolar)

Ülkeler	2013	2014	Değişim 2013-2014 (%)
Kanada	300,2	312,1	4,0
Meksika	226,2	240,3	6,3
Çin	122,0	124,0	1,6
Japonya	65,1	67,0	2,8
İngiltere	47,3	53,9	13,8
Almanya	46,9	49,4	5,3
Güney Kore	41,6	44,5	7,2
Hollanda	42,7	43,7	2,4
Brezilya	44,1	42,4	-3,8

Hong Kong	42,4	40,9	-3,7
Belçika	31,7	34,8	9,8
Fransa	34,1	32,3	-5,1
Singapur	30,7	30,5	-0,5
Tayvan	25,6	26,8	4,7
Avustralya	26,0	26,7	2,4
İsviçre	26,9	22,7	-15,8
Birleşik Arap Emirlikleri	24,6	22,1	-10,1
Hindistan	21,9	21,6	-1,1
Kolombiya	18,6	20,3	9,2
Suudi Arabistan	19,0	18,7	-1,6
İtalya	16,5	17,0	2,9
Şili	17,6	16,6	-5,4
İsrail	13,7	15,1	9,7
Malezya	13,0	13,1	1,0
Tayland	11,8	11,8	-0,3
<u>Türkiye</u>	<u>12,1</u>	<u>11,7</u>	<u>-3,4</u>
Venezuela	13,2	11,3	-14,2
Arjantin	10,2	10,8	6,1
Diğer	232,2	241,1	3,9
Toplam	1.578,0	1.623,4	2,9

Kaynak: Trademap

Dünyanın en büyük ithalatçısı olan ABD'nin tedarikçileri arasında Uzak Doğu, NAFTA üyesi ülkeler ve Avrupa öne çıkmaktayken ilk beş tedarikçi Çin, Kanada, Meksika, Japonya ve Almanya olarak sıralanmaktadır. Çin 2007 yılından bu yana ABD'nin en önemli tedarikçisidir. ABD açısından önemi artan diğer tedarikçiler arasında Suudi Arabistan, Güney Kore, İsviçre, Rusya ve Vietnam öne çıkmaktadır.

2011 ve 2012 yılında ABD'nin 45. tedarikçisi olan Türkiye, 2013 yılında 41. ve 2014 yılında ise 38. sıraya yükselmiştir. Türkiye'nin ABD pazarından aldığı pay %0,3'tür.

ABD'nin İthalatında Başlıca Ülkeler (Milyar Dolar)

Ülkeler	2013	2014	Değişim 2013-2014 (%)
Çin	460,0	486,3	5,7
Kanada	336,7	353,2	4,9
Meksika	283,0	297,0	4,9
Japonya	142,1	137,4	-3,3
Almanya	116,9	125,5	7,3
Güney Kore	65,0	71,8	10,5
İngiltere	53,6	55,1	2,8
Suudi Arabistan	53,1	48,3	-8,9
Fransa	46,3	47,9	3,4
Hindistan	43,3	47,0	8,4
İtalya	40,0	43,3	8,3
Tayvan	39,4	42,0	6,6
İrlanda	31,7	34,1	7,6
Vietnam	26,0	32,0	23,3
İsviçre	28,8	31,8	10,3
Brezilya	28,6	31,4	9,8
Malezya	28,0	31,1	11,1
Venezuela	32,5	30,9	-5,0
Tayland	27,1	28,0	3,4
Rusya	27,7	24,5	-11,6
İsrail	23,0	23,5	2,4
Hollanda	19,9	21,6	8,3

Belçika	19,4	21,4	10,2
Endonezya	19,8	20,3	2,6
Kolombiya	22,2	18,8	-15,2
Singapur	18,1	16,7	-7,8
İspanya	12,2	14,9	22,4
Irak	13,5	14,0	3,7
Kuveyt	12,9	11,7	-9,4
Ekvator	12,0	11,3	-5,7
Avusturya	10,0	11,0	10,4
Avustralya	9,2	11,0	19,3
Filipinler	9,6	10,5	9,3
İsveç	9,4	10,5	11,2
Şili	11,2	10,3	-8,1
Kosta Rika	12,2	9,8	-19,7
Güney Afrika	8,6	8,5	-1,5
<u>Türkiye</u>	<u>7,0</u>	<u>7,8</u>	<u>10,7</u>
Diğer	168,1	157,6	-6,3
Toplam	2.328,3	2.409,8	3,5

Kaynak: Trademap

Uluslararası ticaret açısından bakıldığında, ABD özellikle sermaye ve teknoloji yoğun mallarda karşılaştırmalı üstünlüğe sahip olup, başlıca ihrac kalemleri de bu mallardan oluşmaktadır. İhracatında öne çıkan sektörler arasında; makine, elektrikli cihazlar, mineral yakıtlar, otomotiv, havacılık ve uzay sanayi, tıbbi cihazlar, değerli taşlar ve mücevherat, plastik sanayi yer almaktadır.

Başlıca Ürünler İtibariyle ABD'nin İhracatı (Milyar Dolar)

GTİP	ÜRÜNLER	2012	2013	2014
2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	102,7	111,8	111,6

8703	Otomobil, steysin vagonlar, yarış arabaları	54,5	57,1	61,7
8708	Kara taşıtları için aksam, parçaları	41,8	42,9	42,6
8542	Elektronik entegre devreler	34,4	34,5	34,5
8517	Telli telefon-telgraf için elektrikli cihazlar	28,7	31,2	33,8
8471	Otomatik bilgi işlem makineleri, üniteleri	27,8	26,5	26,8
9018	Tıp, cerrahi, dişçilik, veterinerlik alet ve cihazları	24,6	25,2	26,2
3004	Tedavide/korunmada kullanılmak üzere hazırlanan ilaçlar (dozlandırılmış)	24,7	23,1	24,4
1201	Soya fasulyesi	24,7	21,5	24,3
7108	Altın (ham, yarı işlenmiş, pudra halinde)	33,7	32,1	21,5
7102	Elmaslar	17,0	19,4	21,3
2711	Petrol gazları ve diğer gazlı hidrokarbonlar	8,8	12,5	17,5
8473	Yazı, hesap, muhasebe, bilgi işlem, büro için diğer makine ve cihazların aksamı	15,7	16,0	16,5
3002	İnsan ve hayvan kanı, serum, aşı, toksin vb. Ürünler	10,5	11,6	14,8
8704	Eşya taşımaya mahsus motorlu taşıtlar	17,3	15,7	14,1
8481	Muslukçu, borucu eşyası-basınç düşürücü, termostatik valf dahil	10,4	11,7	12,9
2709	Ham petrol (petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar)	2,4	4,9	12,2
8431	Ağır iş makine ve cihazlarının aksamı, parçaları	13,6	12,1	11,5
1005	Mısır	9,7	6,9	11,2
7113	Kıymetli metaller ve kaplamalarından mücevherci eşyası	8,2	9,7	10,7
8486	Yarı iletken disk, elektronik entegre devresi, düz panel göstergesinin imalatı iç	8,9	9,1	10,5
8411	Turbojetler, turbo-propeller, diğer gaz türbinleri	10,7	9,9	10,4
8536	Gerilimi 1000 voltu geçmeyen elektrik devresi teçhizatı	8,9	9,4	10,2
8413	Sıvılar için pompalar, sıvı elevatörleri	9,4	9,7	10,1

8544	İzole edilmiş tel, kablo; diğer izole edilmiş elektrik iletkenleri; fiber optik k	9,5	9,8	9,9
8421	Santrifüjle çalışan kurutma, filtre, arıtma cihazları	8,1	8,7	9,6
9021	Ortopedik cihazlar, kırıklara mahsus cihazlar, işitme cihazı vb.	9,2	9,7	9,5
2701	Taşkömürü; taşkömüründen elde edilen briketler, topak vb. Katı yakıtlar	14,9	11,2	8,5
9027	Fiziksel, kimyasal tahlillere mahsus cihazlar, mikrotomlar	8,5	8,4	8,4
8414	Hava-vakum pompası, hava/gaz kompresörü, vantilatör, aspiratör	7,8	8,1	8,3
3901	Etilen polimerleri (ilk şekillerde)	7,5	8,0	8,1
8479	Kendine özgü fonksiyonlu makine ve cihazlar	6,2	7,1	8,0
8408	Dizel, yarı dizel motorlar (hava basıncı ile ateşlenen, pistonlu)	6,2	6,5	7,8
1001	Buğday ve mahlut	8,2	10,5	7,8
9701	Tamamen elle yapılmış tablo/resim ve kolajlar, vb. Dekoratif pano	5,3	5,5	7,5
802	Diğer kabuklu meyveler (taze/kurutulmuş) (kabuğu çıkarılmış/soyulmuş)	6,1	7,1	7,5
8541	Diotlar, transistörler vb. Yarı iletkenler, piezo elektrik kristaller	6,5	6,7	7,5
8483	Transmisyon milleri, kranklar, yatak kovanları, dişliler, çarklar	5,3	5,4	6,9
8443	Matbaacılığa mahsus baskı makineleri, yardımcı makineler	6,5	6,4	6,5
3926	Plastikten diğer eşya	5,6	6,0	6,3
	Diğer	874,9	888,2	904,1
	Tüm Ürünler	1.545,6	1.578,0	1.623,4

Kaynak: Trademap

ABD'nin 2014 yılı ithalatında öne çıkan sektörler arasında; mineral yakıtlar, otomotiv, makine, elektrikli makine ve cihazlar, tarım & gıda, tekstil & hazır giyim,

değerli taşlar ve mücevherat, demir-çelik ve ürünleri, eczacılık ürünleri ve organik kimyasallar yer almaktadır.

Başlıca Ürünler İtibariyle ABD'nin İthalatı (Milyar Dolar)

GTİP	ÜRÜNLER	2012	2013	2014
2709	Ham petrol (petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar)	321,9	279,1	253,2
8703	Otomobil, steysin vagonlar, yarış arabaları	149,6	155,7	156,5
8517	Telli telefon-telgraf için elektrikli cihazlar	81,4	89,9	96,1
8471	Otomatik bilgi işlem makineleri, üniteleri	85,7	83,1	82,1
2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	92,4	88,8	79,1
9999	Başka yerde belirtilmemiş ürünler	66,4	70,5	73,0
8708	Kara taşıtları için aksam, parçaları	58,1	58,9	63,7
3004	Tedavide/korunmada kullanılmak üzere hazırlanan ilaçlar (dozlandırılmış)	47,3	47,1	55,3
8542	Elektronik entegre devreler	27,5	29,5	29,9
8528	Televizyon alıcıları, video monitörleri ve projektörler	30,9	27,5	27,2
7102	Elmaslar	20,3	23,6	25,2
8704	Eşya taşımaya mahsus motorlu taşıtlar	16,3	18,4	22,7
9401	Oturmaya mahsus mobilyalar, aksam-parçaları	18,4	19,8	21,7
8411	Turbojetler, turbo-propeller, diğer gaz türbinleri	19,2	19,8	21,4
9403	Diğer mobilyalar vb. Aksam, parçaları	17,5	18,6	20,1
9018	Tıp, cerrahi, dişçilik, veterinerlik alet ve cihazları	17,2	18,1	19,4
8544	İzole edilmiş tel, kablo; diğer izole edilmiş elektrik iletkenleri; fiber optik k	16,3	17,3	19,0
8443	Matbaacılığa mahsus baskı makineleri, yardımcı makineler	19,1	18,9	18,7
8473	Yazı, hesap, muhasebe, bilgi işlem, büro için diğer makine ve cihazların aksamı	15,5	16,5	18,2

8803	Balon, hava gemisi, planör vb. Diğer hava taşıtlarının aksam ve parçaları	13,7	15,1	17,4
2711	Petrol gazları ve diğer gazlı hidrokarbonlar	12,6	15,1	17,0
8802	Diğer hava taşıtları, uzay araçları	10,4	13,9	16,9
8481	Muslukçu, borucu eşyası-basınç düşürücü, termostatik valf dahil	13,5	14,1	15,6
6110	Kazak, süveter, hırka, yelek vb. Eşya (örme)	14,3	14,9	15,4
4011	Kauçuktan yeni dış lastikler	14,8	14,8	15,1
8504	Elektrik transformatörleri, statik konvertisörler, endüktörler	13,1	13,5	14,2
7108	Altın (ham, yarı işlenmiş, pudra halinde)	16,3	14,7	13,5
3002	İnsan ve hayvan kanı, serum, aşı, toksin vb. Ürünler	11,1	11,0	13,5
6403	Ayakkabı; yüzü deri, tabanı kauçuk, plastik, tabii, suni vb kösele	12,2	12,7	13,3
2933	Sadece azotlu heterosiklik bileşikler	14,9	14,7	12,8
9503	Diğer oyuncaklar, küçültülmüş modeller, bulmacalar	11,5	11,7	12,8
8407	Alternatif-rotatif kıvılcım ateşlemeli, içten yanmalı motorlar	10,9	10,3	11,5
4202	Deri ve kösele vb. Den seyahat eşyası	10,5	11,1	11,5
8413	Sıvılar için pompalar, sıvı elevatörleri	10,1	10,1	11,4
8701	Traktörler	8,0	8,6	10,9
6204	Kadın/kız çocuk için takım, takım elbise, ceket vs.	11,2	11,2	10,2
8536	Gerilimi 1000 voltu geçmeyen elektrik devresi teçhizatı	9,6	10,0	10,2
8414	Hava-vakum pompası, hava/gaz kompresörü, vantilatör, aspiratör	9,0	9,4	10,1
9405	Diğer aydınlatma cihazları, lambalar, ışıklı tabela, plaka vb.	8,1	9,1	9,9
8409	İçten yanmalı, pistonlu motorların aksam-parçaları	9,5	9,2	9,9
	Diğer	967,4	972,2	1.034,4

	Toplam	2.333,8	2.328,3	2.409,8
--	--------	---------	---------	---------

Kaynak: Trademap

ABD'nin 2'li, 4'lü, 6'lı, 8'li ve 10'lu fasıllar bazında ithalat verileri için ABD Uluslararası Ticaret Komisyonu'nun <http://dataweb.usitc.gov/> adresli web sitesinden faydalanmak mümkündür.

DIŞ TİCARET POLİTİKASI VE VERGİLER

Dış Ticaret Politikası

ABD, DTÖ çerçevesinde yürütölen çok taraflı ticaret müzakerelerinin de önde gelen aktörlerinden birisidir. ABD'nin taraf olduğu çok taraflı Serbest Ticaret Anlaşmaları, Kuzey Amerika Serbest Ticaret Anlaşması (NAFTA-1994, Meksika ve Kanada'yı kapsamaktadır), ve Orta Amerika ve Dominik Cumhuriyeti Serbest Ticaret Anlaşması (CAFTA-DR)'dır. CAFTA, Kosta Rika, El Salvador, Guatemala, Honduras ve Nikaragua'yı kapsamaktadır.

Diğer taraftan ölkenin ikili STA imzaladığı 20 öлке (Avustralya, Bahreyn, Kanada, Şili, Kolombiya, Kosta Rika, Dominik, El Salvador, Guatemala, Honduras, İsrail, Ürdün, Güney Kore, Meksika, Fas, Nikaragua, Umman, Panama, Peru ve Singapur) bulunmaktadır. Ayrıca, Asya-Pasifik bölgesinden birçok öлкеyi kapsayan Trans-Pasifik Ortaklık Anlaşması'nın müzakereleri başlamıştır. Ayrıca, AB ile geniş kapsamlı bir STA'nın imzalanması gündeme gelmiş olup, söz konusu müzakereler 2013 yılı içerisinde başlamıştır. Serbest Ticaret Anlaşmaları hakkında detaylı bilgiye, ABD Ticaret Temsilciliği'nin <http://www.ustr.gov/trade-agreements/free-trade-agreements> adresinden ulaşılması mümkündür.

Söz konusu gelişmeler, bir yandan ABD'nin ithalatında liberalizasyona yol açarken, diğer yandan ABD mallarının üçüncü ölkelerde karşılaştıkları dış ticaret engellerini ortadan kaldırarak ABD ihracatının artırılabilmesi için elverişli bir ortam yaratılmasına neden olmuştur. Bu durum, ekonomide bir çok endüstride var olan oligopolistik yapının kırılmasına ve firmaların artan maliyetlerini azaltma yönünde, teknolojik ilerleme de dahil olmak üzere, gerekli tedbirleri almalarına yol açmış ve dolayısıyla maliyetlerde yaşanan artış fiyatlara doğrudan yansıtılamamıştır.

Diğer taraftan, ABD, Türkiye dahil birçok öлкеyle, ikili yatırımı ve ticareti teşvik etmek amacıyla yatırım anlaşmaları yapmıştır. Bu anlaşmalar genellikle ithalat ve ihracatı olumlu etkilemekle beraber “en çok tercih edilen” öлке statüsünü de güçlendirmektedir. Bu anlaşmaların diğer faydalarının arasında iş atılımlarının, uluslararası kadro transferlerinin, uluslararası finansal, para ve bankacılık işlemlerinin kolaylaştırılması ile patent, marka ve telif haklarının korunması da sayılabilir. Yabancı yatırımcılara ABD'deki yatırımlarını gerçekleştirmeden önce bu tür anlaşmaların getirdiği imkanları ve kısıtlamaları gözden geçirmeleri tavsiye edilmektedir.

ABD'de Dış Ticaret alanında faaliyet gösteren ve Ticaret Bakanlığı, Küçük İşletmeler İdaresi, Eximbank, Yurtdışı Özel Yatırım, Dışişleri Bakanlığı ve Tarım Bakanlığı çatısı altında yer alan başlıca kurum ve kuruluşlar hakkında özet bilgi almak için [burayı tıklayınız](#).

İthalat Rejimi

ABD'nin ithalat politikasının üç temel özelliği şu şekilde sıralanabilir:

- Amerikan halkının ithalat eğiliminin oldukça yüksek düzeyde bulunması,
- Amerikan dolarının uluslararası piyasalarda hakim rolü,
- Mukayeseli olarak ABD iç ekonomik planlamasının yokluğu.

ABD, ithalatının neredeyse tamamını kendi milli parasını kullanarak ödeyen tek ülke olup, diğer ticari ortaklarının aksine cari işlemler açığını (mal ve hizmetler) finanse etmek için ayrıca döviz kazanma çabasına girmemektedir.

ABD’de ihracat ve ithalat ile ilgili kurum Amerika Gümrük ve Sınır Koruma kurumudur (U.S.Customs and Border Protection, <http://www.cbp.gov>).

GTS - Genelleştirilmiş Tercihler Sistemi, UNCTAD/GATT çerçevesinde gelişmekte olan ülkelere gelişmiş ülkeler tarafından sağlanan bir dizi tarife tavizini ifade etmektedir. ABD, GTS kapsamında 126 ülkeye yaklaşık 4.980 kalem malın ithalinde gümrük muafiyeti uygulamaktadır.

(Detaylı bilgi <http://www.ustr.gov/trade-topics/trade-development/preference-programs/generalized-system-preference-gsp> adresli web sitesinde mevcuttur).

Söz konusu muafiyetten yararlanabilmek için;

- Ürün GTS listesinde olmalıdır.
- Ürün GTS programı çerçevesinde GTS’den faydalandırılan ülkeler arasında olmalıdır.
- Faydalanan ülke, ilgili üründe GTS’den yararlanabilmelidir.
- Ürün katma değer şartlarını sağlamalıdır.
- Ürün ABD’ye doğrudan faydalanan ülke veya topluluktan ihraç edilmelidir.
- İthalatçı GTS’den yararlanmak istediğini belirtmelidir.

GTS Listeleri’nde yer alan ürünler Armonize Gümrük Cetveline göre listelenmiştir. ABD 2013 yılında Genelleştirilmiş Tercihler Sistemi (GTS) kapsamında toplam 18,5 milyar dolarlık ithalat gerçekleştirilmiştir. Diğer taraftan 2013 yılında ABD’nin GSP kapsamında gerçekleştirdiği ithalatla ülkemiz; Hindistan, Tayland, Brezilya, Endonezya ve Filipinler’den sonra 6. sırada yer almaktadır. Ülkemiz 2013 yılında ABD’ye GSP kapsamında 1,2 milyar dolarlık ihracat yapmıştır.

ABD’de gümrükten mal çıkarmanın iki yolu vardır:

1. Gayriresmi Giriş (Informal Entry): Bu sistemde daha az resmi işlem ve doldurulması gereken daha az resmi evrak vardır. Sadece gümrük formu doldurarak ödenmesi gereken gümrük vergilerini ödeyerek ihraç edilen mallar gümrükten çıkarılabilmektedir.
2. Resmi Giriş (Formal Entry): İhraç edilen mallar bazı standartlar ile bazı belgeleri gerektiriyorsa, ilgili belgeler ve doldurulacak resmi evraklar tamamlanarak mallar gümrükten geçirilmektedir. Ancak, 11 Eylül olaylarının ardından ABD limanlarındaki güvenlik önlemleri artırılmış, formaliteler ve kontroller daha da sıkılaştırılmıştır.

İhracat Rejimi

ABD, bir yandan serbest ticaret kavramının öncülüğünü yaparken bir yandan da ulusal çıkarları söz konusu olduğunda ulusal yasalarını ön plana çıkarmakta; iç mevzuatına uymadığı veya milli güvenliğini tehdit ettiğini öne sürerek uluslararası camiada kabul görecektir şekilde uluslararası anlaşmalar kapsamındaki istisnai haklarını kullanmaktadır. Özellikle, tarım ve demir-çelik sektöründe aşırı korumacılık uygulayarak yerli üreticiyi uluslararası arenada desteklemektedir. Bu çerçevede, İhracat Geliştirme Programı (EEP) ve Pazar Geliştirme Programı gibi ihracat sübvansiyonlarını uygulamaktadır.

ABD’de ihracata yönelik devlet yardımları, federal ve yerel olmak üzere iki düzeyde yürütülmektedir. Federal düzeydeki yardımlar; Ticaret Bakanlığı, EximBank, Küçük İşletmeler İdaresi, Tarım Bakanlığı, Denizaşırı Özel Yatırım Şirketi, Ticaret ve Gelişme Ajansı ve Dışişleri Bakanlığı tarafından, yerel olarak sağlanan teşvikler ise, eyaletlere bağlı kurumlar tarafından sağlanmaktadır.

İhracatla ilgili olarak alınacak kararlarda Başkan’ın İhracat Konseyi (President’s Export Council) ve Sanayi Danışma Programı (Industry Consultations Program) önemli bir yere sahiptir. Uluslararası ticarete en önde gelen danışma komitesi olan Konseyin amacı; ABD’nin ticarete performansını etkileyebilecek politika ve programlar hakkında tavsiyelerde bulunmak, ihracatın geliştirilmesi için çalışmak, iş çevreleri arasındaki ticaretle ilgili problemlerin çözümüne yardımcı olmak ve iş çevreleri, sanayi, tarım ve resmi kurumlar arasındaki sorunlarda forum görevi yapmaktır. Dış Satım Şirketleri (Foreign Sales Corporations) ise 1984 yılında uygulanmaya başlanan ve firmaların ihracattan sağlanan gelirinin %15-30’unu vergi dışı bırakan bir teşvik uygulamasıdır.

Tarifeler ve Diğer Vergiler

Gümrük Vergileri

Malların ABD’ye ulaşmasından önce ithalatçı taraf malın bütün gümrük vergilerini ödemelidir. ABD’nin Armonize Tarife Cetveli çerçevesinde bütün ithal edilen mallar gümrük vergili veya gümrük vergisiz giriş sınıflandırılmasına tabidir. Gümrük vergileri, ad valorem, spesifik veya kombine olarak uygulanabilmektedir. Bu sınıflandırma için <http://www.usitc.gov/tata/hts/index.htm> adresinden yararlanmak mümkündür.

Gümrük vergisi ayrıca menşe ülkeye göre değişmektedir. Malların çoğu en çok desteklenen ülke prensibi çerçevesinde vergilendirilmektedir.

Bazı durumlarda gümrük vergisi alınmamaktadır. Bu durumda malın bu kategoriye girdiğini ispatlamak ithalatçının mükellefiyetidir. Genel Tercihler Sistemi (GTS) çerçevesinde tanınan vergi istisnaları bölümde yer almaktadır.

ABD Uluslararası Ticaret Komisyonu’nun <http://hts.usitc.gov> adresinden gümrük vergilerine ulaşılması mümkündür. Ürünler bazında gümrük vergileri ve GTS sisteminden yararlanma imkanına ilişkin bilgiye ise yine aynı kurumun http://dataweb.usitc.gov/scripts/gsp/gsp_tariff.asp adresine 6’lı GTİP kodu girilerek ulaşılması mümkündür.

ABD’nin 2012 yılı ortalama vergi oranı %4,7’dir. Ayrıca, ürünlerin % 37’lik bir bölümüne vergisiz “duty free” olarak pazara giriş hakkı verilmekte, %7’lik kısmına

ise yüksek vergiler uygulanmaktadır. Yüksek vergi oranlarına tabii ürünler arasında ülkemiz ihracatı bakımından önem arz eden ürünlerin yer aldığı görülmektedir. Bu kapsamda ürün çeşidi ve GTİP'ine bağlı olarak değişmekle birlikte, ABD tütün ürünlerine %350, tekstil ve giyim ürünlerinde %50, tarım ürünlerinde %35 ve ayakkabılarda %48'e varan oranlarda gümrük vergisi uygulamaktadır.

Gıda ve tarım ürünlerinden et, konserve ton balığı, süt ürünleri, yer fıstığı, şeker ve şeker içeren ürünler, tütün ve tütün mamullerinde yüksek gümrük vergilerine ek olarak gümrük vergili olarak uygulanan kotalar da pazara girişi zorlaştırmaktadır. Ayrıca süt ürünlerine federal düzeyde verilen birçok destek bulunmaktadır.

Vergiler

ABD'de vergiler federal, eyalet ve yerel idareler düzeyinde toplanmaktadır. Eyaletlerden bazılarında eyalet vergisi bulunmamakta, bunun yerine yerel vergiler olabilmekte ya da yerel vergiler bulunmayıp eyalet vergisi bulunabilmektedir. Eyalet ve yerel vergiler tüketim, gelir ve/veya satışlar üzerinden olabilmektedir. Bu vergiler federal düzeyde toplanmamaktadır. Federal düzeyde tüketim vergisi uygulanan ürünler alkol, benzin, ulaşım ve iletişim, ozon tabakasına zararlı kimyasallardır. <http://taxfoundation.org/> adresinden bütün eyaletlerdeki vergi oranlarına ulaşmak mümkündür.

Her eyalet ve yerel idare kendi özel vergi kanunlarına ve vergi toplama idaresine sahiptir. Birçok vergi kanununu uygulayabilmek için gelirin kazanıldığı coğrafi bölgenin bilinmesi zorunludur. Yabancı uyruklular faiz, kar payı, kira geliri, aylık ücret gibi ABD'de kazandıkları düzenli gelirlerden vergi vermekle yükümlüdürler. Bu vergilerin en fazla uygulandığı oran %35'tir. ABD'de ticari faaliyette bulunan yabancı uyruklular kar üzerinden vergiye tabidirler. Yabancı uyruklu şirketlere kar üzerinden uygulanan en yüksek vergi oranı %35, yerleşik olmayan bireyler için %39,6'dır. Şirketler ayrıca şubeleri için de vergiye tabi olabilirler. Türkiye ve ABD arasında Çifte Vergilendirmenin Önlenmesi Anlaşması bulunmaktadır.

Tarife Dışı Engeller

Antidamping Soruşturmaları

ABD, sübvansiyonlara karşı konulan telafi edici vergi (countervailing duty-CVD) ve damping uygulamalarına karşı alınan anti-damping önlemlerine en fazla başvuran ülkelerden biri konumundadır. Bununla beraber, ABD'nin belli bir ülkeye karşı yürütülen anti-damping ve sübvansiyon soruşturmalarını çoğunlukla eş zamanlı olarak başlattığı gözlemlenmektedir. Mevcut DTÖ mevzuatı uygulamaya konulan anti-damping ve telafi edici vergi önlemlerinin 5'er yıllık sürelerin sonunda uzatılmasına izin vermekte olup, bu durum ABD tarafından sıklıkla kullanılmakta ve ülkemiz ihracatçıları bu uygulamadan olumsuz yönde etkilenmektedir.

Fikri Mülkiyet Hakları – “Special 301 Raporu”

USTR her yıl, ticari ortakları olan ülkelerdeki fikri mülkiyet hakları uygulamalarına yönelik olarak gelişmeleri izlemekte ve ülkeler her yılın Nisan ayının başında, bu alanda kaydettikleri gelişmelere bağlı olarak her yıl “İzleme Listesi” veya “Öncelikli İzleme Listesi”ne alınmaktadır. Türkiye 2008 yılına kadar uzun yıllar “Öncelikli

İzleme Listesi"nde yer almış, 2008 yılındaki raporda ise "İzleme Listesi"ne yükseltilmiştir.

2009 yılı Raporu hazırlık çalışmaları sürecinde ABD'deki PhRMA (İlaç Araştırmacıları Derneği) gibi bazı kuruluşlar, 2009 yılında Türkiye'nin "Öncelikli İzleme Listesi"ne alınması talebinde bulunmuştur. Diğer taraftan, 7 ticari birliğin oluşturduğu, bünyesinde 1.900'den fazla firmanın bulunduğu Uluslararası Fikri Mülkiyet İttifakı (IIPA) gibi bazı kuruluşlar Türkiye'nin 2009 yılında da "İzleme Listesi"nde kalması gerektiği yönünde görüş bildirmişlerdir. Türkiye de fikri mülkiyet haklarının korunması, bu alanda yapılan yasal düzenlemeler ve uygulamalara ilişkin son gelişmeleri içeren bir raporu 27 Şubat 2009 tarihinde USTR'ye sunmuştur.

"2012 yılı Special 301" Raporu Nisan 2012 tarihinde yayımlanmıştır. Rapor çerçevesinde Türkiye 2012 yılında da İzleme Listesi'nde yer almaya devam etmiştir. Raporda Türkiye'nin 2011 yılında fikri mülkiyet hakları konusundaki yaptırım otoritelerinin gücünün artması ve fikri mülkiyet haklarına yönelik özel- kamu işbirliği konuları olumlu olarak değerlendirilirken; internet ve dijital medyada fikri mülkiyet hakları açısından problemler olduğu belirtilmiştir. Söz konusu raporda İzleme Listesinde yer alan diğer ülkeler Belarus, Bolivya, Brezilya, Brunei, Dominik Cumhuriyeti, Ekvator, Filipinler, Finlandiya, Guatemala, İtalya, Jamaika, Kolombiya, Kosta Rika Kuveyt, Lübnan, Meksika, Mısır, Norveç, Özbekistan, Peru, Romanya, Tacikistan, Türkmenistan, Vietnam ve Yunanistan yer almaktadır. Öncelikli İzleme Listesi'nde yer alan ülkeler ise Arjantin, Cezayir, Kanada, Şili, Çin, Hindistan, Endonezya, İsrail, Pakistan, Rusya, Tayland, Ukrayna, Venezüella olarak sıralanmaktadır.

Ürün Standartları ile İlgili Uygulamalar

1979 Ticaret Anlaşmaları Yasası ile ABD Ticaret Temsilciliği (USTR), standartlar konusunda ABD'nin uluslararası ticaret politikasını belirlemekle yetkili kurum olarak görevlendirilmiştir. Teknik mevzuat ve uygunluk değerlendirme usullerinin genel gözetimi ve koordinasyonu ise ABD Başkanlık Makamı içerisinde yer alan Bütçe ve Yönetim Ofisi tarafından yapılmaktadır. ABD'de federal düzeyde standartlar, teknik düzenleme, uygunluk değerlendirme usulleri genel olarak Standartlar ve Teknoloji Ulusal Enstitüsü (NIST) tarafından geliştirilmekle birlikte, ilgili ürünün özelliğine göre birçok federal birimin yetkisi olabilmektedir.

Federal düzeyde yapılan bu çalışmalara ilave olarak özel-sektör standart geliştirme organizasyonları da belli ürünlere ilişkin gönüllü standartlar geliştirmektedir. Amerikan Ulusal Standartlar Enstitüsü bir özel sektör kuruluşu olup, 1918 yılında standart oluşturan bir kaç kuruluş ve federal ajansların kar amacı gütmeyen federasyonu şeklinde kurulmuştur. ANSI ABD'de özel sektör gönüllü standartlar sistemini koordine eder ve yönetir. ANSI'nin altında ise standart geliştiren birçok özel sektör kuruluşu bulunmaktadır.

Sağlık ve Bitki Sağlığı Önlemleri (SPS Önlemleri) konusundaki sorumluluk ise Federal düzeyde ürünün ve teşkil ettiği riskin çeşidine göre birden fazla birim tarafından paylaşılmakta olup, eyaletlerin de federal hükümet tarafından kontrol edilen farklı düzenlemeleri bulunmaktadır. İzlenmesi gereken prosedürler ürüne ve

ithalatın gerçekleştirildiği eyalete göre değişmekle birlikte, söz konusu başlık altında yürütülen işlemler en az 30 farklı yasanın kuralları çerçevesinde 15 farklı birimin kontrolü altında gerçekleşmektedir.

ABD’de standartlar, teknik mevzuat ve uygunluk denetimi ile SPS önlemleri konusunda çok fazla birimin yer alması yanında, uygulamaların karmaşıklığı, gümrük işlemlerinin uzun sürmesi ve denetlemelerin detaylı olması ihracatçılarımızı ABD pazarına girişte zorlamaktadır. Özellikle FDA’nın gıda, ilaç, kozmetik ve tıbbi cihaz ürünleri konusunda; gümrük girişlerinde detaylı raporlama istemesi, analizlerin ve kontrollerin uzun sürmesi, FDA uygulamalarındaki sık değişiklikler ve değişikliklerden haberdar olmanın zor olması (değişikliklerin üye firmalara duyurulmaması), FDA güncellemelerinin ve kayıt aşamasının uzun sürmesi, etiketleme standartları ve onay sürecinin uzun sürmesi konusunda ihracatçılarımız sorunlar ile karşılaşabilmektedir.

Hükümet dışında standart üreten en büyük grup ticari dernekler olup, savunma standartları Savunma Bakanlığı tarafından oluşturulmaktadır. Sayıları çok az da olsa kendi başına standart yaratacak pazar gücüne sahip firmalar da bulunmaktadır.

Standartlara erişim sağlanabilecek adresler:

- <http://www.nist.gov/standardsgov/findingstandards.cfm>
- <http://gsi.nist.gov/global/index.cfm/L1-5/L2-44/A-171>

ABD Ulusal Standartlar Enstitüsü’nün web sitesinde de ürün bazında standartlar bulunmaktadır.

- http://www.ansi.org/standards_activities/domestic_programs/overview.aspx?menuid=3

TÜRKİYE İLE TİCARET

Genel Durum

ABD, ülkemiz açısından 2014-2015 döneminde Hedef Ülkelerinden birisi olarak belirlenmiştir.

ABD ile son yıllardaki ticaretimiz incelendiğinde, ülkemiz aleyhine dış ticaret açığı verildiği gözlenmektedir. Dış ticaret açığımız 2014 yılı itibarıyla 6,4 milyar dolar seviyesindedir.

ABD 2014 yılında ülkemizin en önemli 6. ihrac pazarı konumundadır ve söz konusu ülkeye ihracatımızın toplam ihracatımız içerisindeki payı %4,02'dir.

Türkiye'nin ABD'ye ihracatı genel olarak artış eğilimindedir. 2000 yılında 3,1 milyar dolar olan ihracat 2014 yılında 6,3 milyar dolara ulaşmıştır. 2011 ve 2012 yıllarında sırasıyla %21,8 ve %22,3 oranında artan ABD'ye ihracatımız 2013 yılında %0,6 oranında artmış, 2014 yılında ise bir önceki yıla göre %12,5 oranında artış göstermiştir.

Türkiye, ABD pazarında %0,3 pay ile 41. büyük tedarikçidir (ABD'nin ithalatında ÇHC %19'luk payla 1., Kanada %14'lük payla 2. ve Meksika %12'lik payla 3. sırada).

Diğer taraftan, 2014 yılında ABD'den ithalatımız bir önceki yıla göre %1,6 artış ile 12,7 milyar dolara ulaşmıştır. Bu durumda 2014 yılında ülkemiz aleyhine 6,4 milyar dolar ticaret açığı oluşmuştur.

Türkiye ABD'nin ihracatında %0,8'lik payıyla 26. sırada yer almaktadır (Kanada %19'luk payla 1., Meksika %14'lük payla 2. ve ÇHC %8'lik payla 3. sırada).

Yıllar İtibarıyla Türkiye-ABD Dış Ticareti (Milyon \$)

Yıl	İhracat	İthalat	Hacim	Denge
2000	3.135	3.911	7.046	-776
2001	3.126	3.261	6.387	-135
2002	3.356	3.099	6.455	257
2003	3.752	3.496	7.248	256
2004	4.860	4.745	9.605	115
2005	4.911	5.376	10.287	-465
2006	5.061	6.261	11.322	-1.200
2007	4.171	8.166	12.337	-3.995
2008	4.300	11.976	16.276	-7.676

2009	3.223	8.576	11.799	-5.353
2010	3.763	12.319	16.082	-8.556
2011	4.584	16.034	20.618	-11.450
2012	5.604	14.131	19.735	-8.527
2013	5.640	12.596	18.232	-6.960
2014	6.341	12.727	19.068	-6.386
2015	6.399	11.128	17.527	-4.787

Kaynak: TÜİK

ABD'ye İhracatımız

2014 yılında ABD'ye ihracatımız bir önceki yıla göre %12,5 oranında artış göstererek 6,3 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. ABD'ye 2014 yılı ihracatımızın yaklaşık %71'ini oluşturan ihracatımızda önde gelen ilk 40 ürün grubu incelendiğinde; ürün gruplarının %83'ünün ihracatında artış gözlenmektedir.

Ülkemizden ABD'ye en çok demir-çelik ürünleri ile otomotiv aksam ve parçaları ihraç edilmektedir. Tekstil & hazır giyim, tarım & gıda, makine ve hava taşıtları ile bunların aksam ve parçaları da ABD'ye ihraç ettiğimiz diğer önemli ürün gruplarıdır.

ABD'ye İhracatımızda Başlıca Ürünler (Bin Dolar)

GTİP	Ürün Adı	2012	2013	2014
7214	Demir veya alaşımsız çelikten çubuklar (dövülmüş, sıcak haddelenmiş)	366.007	361.036	522.757
6802	Yontulmaya veya inşaata elverişli işlenmiş taşlar (kayağan taşı hariç), mozik için küp şeklinde taşlar	251.309	295.050	320.549
7208	Demir veya alaşımsız çelikten yassı hadde ürünleri (genişlik $\geq$ 600 mm) (sıcak haddelenmiş)	52.837	55.588	319.818
8803	88.01 ve 88.02 pozisyonlarındaki hava taşıtlarının aksam ve parçaları	235.063	218.861	247.611
7306	Demir veya çelikten diğer ince ve kalın borular ve içi boş profiller	278.562	214.463	234.139
8411	Turbojetler, turbopropellerler ve diğer gaz türbinleri	208.207	192.241	227.818

5702	Dokunmuş halılar ve dokumaya elverişli maddelerden diğer yer kaplamaları	133.664	165.158	212.475
8708	Karayolu taşıtları için aksam, parça ve aksesuarlar	109.575	111.593	188.302
2401	Yaprak tütün ve tütün döküntüleri	154.543	138.818	178.276
6302	Yatak çarşafı, masa örtüleri, tuvalet ve mutfak bezleri	142.171	152.167	174.933
8701	Traktörler	92.480	68.701	170.723
7213	Demir veya alaşımsız çelikten filmaşın (sıcak haddelenmiş, kangal halinde)	79.061	24.749	161.475
7113	Mücevherci eşyası ve aksamı (kıymetli metallerden veya kıymetli metallerle kaplama metallerden)	122.303	117.201	129.832
8409	Sadece veya esas itibarıyla 84.07 veya 84.08 pozisyonlarındaki motorların aksam ve parçaları	96.959	101.335	103.220
8418	Buzdolapları, dondurucular ve diğer soğutucu ve dondurucu cihazlar ve ısı pompaları	58.351	72.122	94.800
7413	Bakırdan demetlenmiş teller, kablolar, örme halatlar ve benzerleri (elektrik için izole edilmiş olan)	102.080	107.727	89.805
4009	Vulkanize edilmiş kauçuktan boru ve hortumlar (bağlantı elemanlarıyla birlikte olsun olmasın)	72.608	61.660	78.725
2711	Petrol gazları ve diğer gazlı hidrokarbonlar	12.593	46.977	67.620
9303	Diğer ateşli silahlar (spor için av tüfekleri ve diğer tüfekler, işaret fişegi, ok silahları, hayvan	45.680	73.622	61.627
0813	Meyve (kurutulmuş) (0801, 0806'de kiler hariç)08. Fasıldaki sert ve kabukluların karışımları	45.860	44.035	56.469
1704	Kakao içermeyen şeker mamulleri (beyaz çikolata dahil)	37.333	55.259	54.909
9401	Oturmaya mahsus mobilyalar ve bunların	23.127	29.776	51.137

	aksam ve parçaları			
5407	Sentetik filament ipliklerinden dokunmuş mensucat	43.273	48.205	51.116
8703	Binek otomobilleri ve esas itibarıyla insan taşımak üzere imal edilmiş diğer motorlu taşıtlar (yarış	581.021	439.986	49.969
5511	Sentetik ve suni devamsız liflerden iplikler (dikiş ipliği hariç) (perakende olarak satılacak hale g	25.212	32.814	47.856
2106	Tarifenin başka yerinde yer almayan gıda müstahzarları	39.312	37.054	46.612
8702	10 veya daha fazla kişi taşımaya mahsus (sürücü dahil) motorlu taşıtlar	32.485	41.599	45.266
7216	Demir veya alaşımsız çelikten profiller	51.805	20.454	44.947
6908	Cilalı veya sırlı seramikten döşeme veya kaplama karoları ve kaldırım taşları; cilalı veya sırlı moz	24.722	32.506	43.309
8431	Özellikle 84.25 ila 84.30 pozisyonlarındaki makina ve cihazlar ile birlikte kullanılmaya elverişli a	34.383	27.648	41.182
7305	Demir veya çelikten diğer ince ve kalın borular (dikişli, perçinli) (kesitleri daire şeklinde, dış ç	11.983	10.347	40.338
5701	Düğümlü veya sarmalı halılar ve diğer dokumaya elverişli maddelerden düğümlü veya sarmalı yer kaplam	29.839	32.873	39.834
5503	Sentetik devamsız lifler (işlem görmemiş)	41.956	45.461	39.585
7228	Diğer alaşımlı çelikten çubuk ve profiller;alaşımlı veya alaşımsız çelikten sondaj işlerinde kullanı	33.285	11.645	36.140
7202	Ferro alyajlar	35.939	32.392	35.800
7013	Sofra, mutfak, tuvalet, yazıhane, ev tezyinatı ve benzeri işler için cam eşya	30.797	30.826	34.619
6204	Kadınlar ve kız çocuk için takım elbise, takım, ceket, blazer, elbise, etek, pantolon etek, vb.(yüz m	34.823	32.324	34.332

6109	Tişörtler, fanilalar, atletler, kaşkorseler ve diğer iç giyim eşyası (örme)	32.768	31.754	34.227
2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	140.672	51.416	33.712
9306	Bomba, torpido, mayın, güdümlü mermiler vb harp mühimmatı vb aksam ve parçaları; fişekler, mermi ve	21.583	37.899	32.900
TOPLAM		5.604.232	5.640.247	6.345.064

Kaynak: Trademap

ABD'den İthalatımız

Türkiye'nin 2014 yılında ABD'den gerçekleştirdiği ithalat bir önceki yıla göre %1,04 artarak 12,7 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. Helikopterler, uçaklar, uzay araçları (uydular dahil), pamuk, dozlandırılmış ilaç, turbojetler, turbopropeller ve diğer gaz türbinleri, tıpta, cerrahide, dişilikte ve veterinerlikte kullanılan alet ve cihazlar, kağıt, karton, soya fasulyesi, binek otomobiller, pirinç, telefon cihazları, ses, görüntü veya diğer bilgileri almaya veya vermeye mahsus diğer cihazlar 2014 yılında ABD'den ithalatımızın arttığı ürün gruplarındandır.

ABD'den İthalatımızda Başlıca Ürünler (Bin Dolar)

GTİP	Ürün Adı	2012	2013	2014
7204	Dökme demirin, demirin veya çeliğin döküntü ve hurdaları veya bunların eritilmesi ile elde dilmiş kü	2.684.923	2.014.714	1.524.700
8802	Helikopterler, uçaklar vb; uzay araçları (uydular dahil)	1.494.676	704.382	1.280.580
5201	Pamuk (karde edilmemiş veya penyelenmemiş)	653.665	869.368	914.957
2701	Taşkömürü; taşkömüründen elde edilen briketler, topak vb. Katı yakıtlar	718.102	594.431	561.218
3004	Tedavide veya korunmada kullanılmak üzere hazırlanan ilaçlar (dozlandırılmış)	348.994	372.837	420.797
8411	Turbojetler, turbopropellerler ve diğer gaz türbinleri	150.645	212.197	302.403
2713	Petrol koku, petrol bitümeni ve	280.089	232.859	295.537

	petrol yağlarının veya bitümenli minerallerden elde edilen yağlar			
9018	Tıpta, cerrahide, dişçilikte ve veterinerlikte kullanılan alet ve cihazlar	212.918	212.823	275.569
1201	Soya fasulyesi	377.836	217.045	272.513
4804	Birincil elyaf (kraft) kağıt ve kartonları (kuşe edilmemiş, sıvanmamış, rulo veya tabaka halinde)	164.844	188.881	212.227
2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	549.148	321.047	210.977
3904	Vinil klorür veya diğer halojenlenmiş olefinlerin polimerleri (ilk şekillerde)	193.338	264.034	197.559
9919	Evlilik, miras, öğrenci, tabut, insani yardım kuruluşu, malül, sakat, engelli, kişisel, yolcu berabe	577.752	178.508	172.630
8703	Binek otomobilleri ve esas itibariyle insan taşımak üzere imal edilmiş diğer motorlu taşıtlar	81.049	80.226	168.467
9021	Ortopedik cihazlar; cebireler, kırıklar için cihazlar vb; protez organlar; işitme cihazları, vücut i	145.842	169.657	165.591
4703	Sodalı veya sülfatlı kimyasal odun hamuru	166.041	198.126	164.105
3002	İnsan kanı, hayvan kanı, serum, aşı, toksin vb. ürünler	190.885	103.723	147.694
0802	Diğer kabuklu meyveler (taze/kurutulmuş) (kabuğu çıkarılmış/soyulmuş)	157.820	134.880	142.104
7108	Altın (platin kaplamalı altın dahil) (işlenmemiş veya yarı işlenmiş ya da pudra halinde)	4.908	196.836	116.900
8803	88.01 ve 88.02 pozisyonlarındaki hava taşıtlarının aksam ve parçaları	226.295	122.457	114.491
1006	Pirinç	57.759	45.699	108.574

3901	Etilen polimerleri (ilk şekillerde)	81.091	138.494	105.272
2304	Soya fasulyesi yağı üretiminden arta kalan küspe ve katı atıklar	73.101	217.328	99.235
2303	Niştacılık, şeker pancarı, şeker ve içki sanayinin artık ve posaları	76.305	147.393	95.527
4002	Sentetik kauçuk veya sıvı yağlardan türetilen taklit kauçuk (ilk şekillerde, veya levha, tabaka, şer	110.852	89.786	89.746
8471	Otomatik bilgi işlem mak. Bunlara ait birimler; manyetik veya optik okuyucular, verileri koda dönüşt	65.768	73.211	88.771
2926	Nitril gruplu bileşikler	135.159	92.698	88.629
8708	Karayolu taşıtları için aksam, parça ve aksesuarlar	95.607	87.169	82.794
4401	Yakmaya mahsus ağaçlar, ince dilimler veya yongalar halinde ağaç, talaş, döküntü ve artıklar	121.115	80.638	82.142
7508	Nikelden diğer eşya	79.800	72.965	81.226
2902	Siklik hidrokarbonlar	23.846	30.795	79.704
9027	Fiziksel-kimyasal analiz alet-cihazlar; akışkanlık, genleşme vb ölçü cihazlar; ısı-ışık-ses ölçme ci	61.475	76.939	78.334
3822	Laboratuvarlarda, teşhiste kullanılan reaktifler	56.740	61.546	63.533
8413	Sıvılar için pompalar (ölçü tertibatı olsun olmasın) ve sıvı elevatörleri	47.889	52.547	63.480
8517	Telefon cihazları, ses, görüntü veya diğer bilgileri almaya veya vermeye mahsus diğer cihazlar	55.492	49.055	61.631
2916	Doymamış asiklik ve siklik monokarboksilik asitler ve bunların türevleri	61.231	69.736	60.879
1502	Sığır, koyun/keçi yağları	94.297	48.832	58.422

2915	Doymuş asiklik monokarboksilik asitler ve bunların türevleri	46.163	49.790	56.235
8481	Borular, kazanlar, tanklar, depolar ve benzeri diğer kaplar için musluklar, valfler (vanalar) ve ben	48.647	69.358	56.032
8431	Özellikle 84.25 ila 84.30 pozisyonlarındaki makina ve cihazlar ile birlikte kullanılmaya elverişli a	52.693	55.225	53.899
9022	X, alfa, beta veya gama ışınli cihazlar, x ışınli tüpler ve jeneratörler ve muayene için kullanılan	62.167	82.697	53.586
Toplam	Tüm Ürünler	14.130.546	12.596.170	12.727.481

Kaynak: Trademap

Türkiye ile ABD Arasındaki Anlaşma ve Protokoller

Anlaşmanın Adı	İmza Tarihi	İmza Yeri	Resmi Gazete Tarih ve No'su
Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması Anlaşması	03.12.1985	Washington	13.08.1989-20251
Çifte Vergilendirmenin Önlenmesi Anlaşması	26.03.1996	Washington	31.12.1997-23217
ABD ile Ticari İstişare Mekanizması Kurulmasına İlişkin Mutabakat Zaptı	20.01.1998	Ankara	
Ticaret ve Yatırım İlişkilerinin Geliştirilmesine İlişkin Anlaşma	29.09.1999	Washington	11.02.2000-23961

Kaynak: Ekonomi Bakanlığı

Türkiye-ABD Ekonomik Ortaklık Konseyi (EOK)

Ocak 2002'de Türkiye-ABD Ekonomik Ortaklık Konseyi (EOK) kurulmuştur. Ekonomik Ortaklık Konseyi, 11 Eylül olaylarından sonra iki ülke arasında "stratejik ortaklık" olarak tanımlanmaya başlayan ilişkilerin, başta ekonomik ilişkiler olmak üzere bütün unsurlarının yerine getirilmesini sağlamak üzere kurulmuş olup, iki ülkenin Dışişleri Bakanlıklarının organizasyonunda düzenlenmektedir.

Şubat 2002'de Ankara'da gerçekleştirilen Konsey'in ilk toplantısında, Türkiye'deki bazı bölgelerde Nitelikli Sanayi Bölgeleri oluşturulması çalışmalarının başlatılması kararlaştırılmıştır. Aralık 2003 tarihinde Washington'da gerçekleştirilen ikinci toplantıda, hassas ürünlerin de Nitelikli Sanayi Bölgeleri Yasa Tasarısına konulması

dair Türkiye'nin talebi resmen reddedilmiş, ABD tarafı Kongre'ye anılan tasarımı asıl şekliyle tekrar sunmayı teklif etmiştir. Toplantıda ayrıca ticaret ve yatırımlar konusunda, tarife dışı engellerin kaldırılmasına dair görüşmelerin başlatılması kararı alınmış, Amerikan Eximbank'ın Türk telekomünikasyon sektörü özelleştirildiğinde yatırımlara destek olacağı belirtilmiş ve Türk firmalarının bölgesel yeniden imar çalışmalarında desteklenecekleri belirtilmiştir. Enerji alanında stratejik işbirliği konusunda Bakü-Tiflis-Ceyhan Boru Hattının önemi üzerinde durulmuş, Kafkasya kaynaklı doğalgazın AB piyasalarına sevkiyatı konusunda işbirliği yapılmasında mutabık kalınmıştır.

Bölgesel işbirliği konusunda ise ABD ve Türkiye'nin Afganistan ve Orta Asya'da iş ortaklıkları konusunda kaydettikleri başarının Irak konusunda da gerçekleştirileceğine dair beklenti vurgulanmış, Irakla Türkiye arasındaki ulaşım ağının iyileştirilmesi üzerinde fikir birliğine varılmıştır.

Türkiye-ABD Ticaret ve Yatırım Konseyi Toplantıları (TIFA)

Türkiye ile ABD arasında 29 Eylül 1999 tarihinde imzalanan Ticaret ve Yatırım İlişkilerinin Geliştirilmesine İlişkin Anlaşma kapsamında kurulmuş olan Ticaret ve Yatırım Konseyi (TIFA) iki ülke arasında ticari ve ekonomik ilişkilerdeki en önemli iletişim kanallarından birisidir. Konsey bugüne kadar toplam altı toplantı gerçekleştirmiştir. Anılan toplantılar çerçevesinde iki ülke arasındaki ticaret ve yatırımlar önündeki engellerin aşılması için atılması gereken adımlar ele alınmaktadır. Konsey Eş Başkanlıkları T.C. Ekonomi Bakanlığı ve ABD Ticaret Bakanlığı tarafından yürütülmektedir.

Ekonomi Bakanlığı ABD Pazara Giriş Çalışmaları

ABD, büyük ve orta-uzun vadeli politikalara ihtiyaç duyulan ve çetin rekabet koşulları bulunan bir pazardır. ABD'nin eyaletlerden oluşması ve her eyaletin kendine has ekonomik, sosyal ve yasal yapısının bulunması, pazara giriş açısından bölgesel yaklaşımların benimsenmesini zorunlu kılmaktadır. ABD pazarına yönelik Ekonomi Bakanlığınca geliştirilen stratejide, ihracatı artırmaya yönelik olarak "eyalet bazlı" ve "sektör bazlı" bir yaklaşım getirilmiştir.

Hedef eyaletler New York, California, Texas, Georgia, Illinois ve Florida olarak belirlenmiştir. Bu eyaletler seçilirken, eyaletlerin dış ticaret hacimleri, nüfus yapıları, alım güçleri, üretim yapıları, GSYİH'ları gibi bir dizi kriter dikkate alınmıştır.

ABD pazarının özellikleri sadece bölgesel değil, aynı zamanda sektörel bir yaklaşımı da zorunlu kılmaktadır. Bu nedenle, strateji kapsamında ABD pazarının genelinde ve hedef olarak belirlenen eyaletler bazında potansiyel arz eden sektörler de tespit edilmiştir. Bu kapsamda hedef sektörler gıda, kimyasal ürünler, deri ve mamülleri, tekstil ve hazır giyim, toprak ürünleri, kuyumculuk ürünleri, demir-çelik, demir dışı metaller, makine ve elektrik-elektronik, otomotiv ve mobilyalar olarak belirlenmiştir. Bu çalışma yapılırken, Türkiye ile ABD arasındaki ikili ihracat ve ithalatın sektörel yapısı, Türkiye'nin genel ihracat ve ithalatının sektörel bazda 2000 yılından bu yana izlediği seyir, ABD'nin ürün grupları itibarıyla en çok ithalat yaptığı ülkeler, dış ticaret mevzuatı ve gümrük vergileri gibi unsurlar dikkate alınmıştır. Bu çalışmalar sonucunda hedef eyalet/sektör matrisi oluşturulmuştur.

ABD ile Ticareti Geliştirme Stratejisi ile Türkiye'nin ve Türk ürünlerinin imajının güçlendirilmesi, böylece ABD'ye olan ihracatımızın artırılması, Amerikan yatırımcılarının dikkatinin çekilmesi ve ticari ilişkilerin siyasi ve kültürel ilişkilere olumlu yansımalarından yararlanarak genel anlamda ikili ilişkilerin geliştirilmesi amaçlanmaktadır.

ABD Pazara Giriş Çalışması Sonucunda Belirlenen Hedef Ürünler:

1. Gıda

1.1. Hayvansal ve Bitkisel Yağlar -15 Nolu Fasıl

1.1.1. 1509-Zeytinyağı

1.2. Kakao ve Müstahzarları -18 Nolu Fasıl

1.2.1. 1806-Kakaolu Çikolata

1.3. Esasını Hububat, Un, Nişasta, Süt Teşkil Eden Müstahzarlar-19 Nolu Fasıl

1.3.1. 1905-Ekmek, Pasta, Kek, Bisküvi

1.4. Gıda Müstahzarları-21 Nolu Fasıl

1.4.1. 2106- Çeşitli Gıda Müstahzarları

2. Kimyasallar

2.1. Sabunlar, Yüzey Aktif Organik Maddeler-34 Nolu Fasıl

2.1.1. 3402- Yüzey Aktif Organik Maddeler

2.2. Plastik ve Plastikten Mamul Eşya-39 Nolu Fasıl

2.2.1. 3917-Plastik Tüp, Boru, Hortumlar

2.2.2. 3920-Plastik Levha

2.2.3. 3921-Plastikten Diğer Levhalar

2.2.4. 3923-Plastik Ambalaj Malzemesi

2.2.5. 3926- Plastikten Diğer Eşya

2.3. Kauçuk ve Kauçuktan Eşya-40 Nolu Fasıl

2.3.1. 4016-Vulkanize Kauçuktan Eşya

3. Deri ve Deri Mamulleri

3.1. Deri Eşya, Saraciye ve Eşyası -42 Nolu Fasıl

3.1.1. 4203- Deri-Kösele Giyim Eşyası

3.2. Postlar, Kürkler, Taklit Kürkler ve Mamuller-43 Nolu Fasıl

3.2.1. 4303- Kürkten Giyim Eşyası

4. Tekstil

4.1. Dokumaya Elverişli Suni ve Sentetik Lifler-54 Nolu Fasıl

4.1.1. 5402- Sentetik Lif İpliği (Dikiş İpliği Hariç)-Perakende Değil

5. Hazır Giyim

5.1. Örme Giyim Eşyası ve Aksesuarları-61 Nolu Fasıl

5.1.1. 6109- Tişörtler, Fanilalar ve Diğer İç Giyim Eşyası

5.1.2. 6110- Kazaklar, Süveterler, Hırkalar Ve Yelekler

5.1.3. 6111- Bebekler İçin Giyim Eşyası

5.2. Örülmemiş Giyim Eşyası-62 Nolu Fasıl

5.2.1. 6203- Erkekler İçin Takım Elbise, Ceket

5.2.2. 6204- Kadınlar İçin Takım Elbise, Ceket

5.3. Ev Tekstili-63 Nolu Fasıl

5.3.1. 6302- Yatak Çarşafı, Masa Örtüleri, Tuvalet, Mutfak Bezleri

5.3.2. 6303- Perdeler ve İç Storlar, Perde ve Yatak Farbalaları

5.3.3. 6304- Diğer Mefruşat Eşyası (94.04 Pozisyonundakiler Hariç)

5.3.4. 6305- Eşya Ambalajında Kullanılan Çuvallar ve Torbalar

6. Toprak Ürünleri

6.1. Taş, Alçı, Çimento -68 Nolu Fasıl

6.1.1. 6802- İşlenmiş Mermer

6.2. Seramik Mamulleri-69 Nolu Fasıl

6.2.1. 6908-Seramik Kaplama Malzemesi

6.2.2. 6910- Seramik Sağlık Gereçleri

6.3. Cam ve Cam Eşya -70 Nolu Fasıl

6.3.1. 7007- Emniyet Camları

6.3.2. 7013- Camdan Masa, Mutfak ve Sofra Eşyası

6.3.3. 7019- Cam Lifleri, Cam Yünü ve Mamulleri-İplik, Dokuma

6.4. Değerli Taş ve Mücevherat

6.4.1. 7113- Kıymetli Metaller ve Kaplamalarından Mücevherci Eşyası

7. Demir Dışı Metaller

7.1. Bakır ve Bakırdan Eşya-74 Nolu Fasıl

7.1.1. 7408-Bakır Teller

7.2. Alüminyum ve Alüminyumdan Eşya-76 Nolu Fasıl

7.2.1. 7604-Alüminyum Çubuk ve Profil

7.2.2. 7606-Alüminyum Sac ve Levha

7.2.3. 7610- Alüminyum İnşaat ve Aksanı

8. Elektrik-Elektronik ve Makine

8.1. Makineler-84 Nolu Fasıl

8.1.1. 8413- Sıvılar İçin Pompalar

8.1.2. 8414- Hava-Vakum Pompası, Hava/Gaz Kompresörü, Vantilatör, Aspiratör

8.1.3. 8415- Klima Cihazları

8.1.4. 8418- Buzdolapları, Dondurucular, Soğutucular

8.1.5. 8421- Santrifüjle Çalışan Kurutma, Filtre, Arıtma Cihazları

8.1.6. 8431- Ağır İş Makineleri Aksam ve Parçaları

8.1.7. 8462- Metalleri Dövme-Kesme ve İşleme Makineleri

8.1.8. 8474- Toprak, Taş, Metal Cevheri vb. Ayıklama, Eleme İçin Makineler

8.1.9. 8481- Muslukçu-Borucu Eşyası

8.1.10. 8482- Rulmanlar

8.2. Elektrikli Makine-Cihazlar, Aksam ve Parçaları-85 Nolu Fasıl

8.2.1. 8504- Elektrik Transformatörleri, Statik Konvertisörler, Endüktörler

8.2.2. 8516- Elektrikli Su Isıtıcıları, Elektrotermik Cihazlar (Şofbenler)

8.2.3. 8544- Kablolar

8.3. Otomotiv Ana ve Yan Sanayii

8.3.1. 4011- Kauçuktan Yeni Dış Lastikler

8.3.2. 8409- İçten Yanmalı, Pistonlu Motorların Aksam-Parçaları

8.3.3. 8483- Transmisyon Milleri, Kranklar, Yatak Kovanları, Dişliler, Çarklar

8.3.4. 8708- Taşıt Araçları Aksam ve Parçaları

9. Ağaç ve Ağaç Mamulleri

9.1. Mobilyalar, Aydınlatma Lambaları, Prefabrik Yapılar- 94 Nolu Fasıl

9.1.1. 9401- Oturmaya Mahsus Mobilyalar, Aksam-Parçaları

9.1.2. 9403- Diğer Mobilyalar vb. Aksam, Parçalar

9.1.3. 9405- Aydınlatma Cihazları, Lambalar

Türkiye-ABD Yatırım İlişkileri

4875 sayılı Doğrudan Yabancı Yatırımlar Kanunu ile Türkiye'ye giren yabancı sermaye miktarı çok büyük artışlar göstermiştir. Aynı eğilim, ABD kaynaklı yabancı yatırım istatistiklerinde de görülmektedir.

2010 yılında ülkemize ABD kaynaklı giriş yapan yatırımın tutarı 323 milyon dolardır. 2011 yılında 1.403 milyon dolar olarak gerçekleşen ABD kaynaklı doğrudan yatırım girişleri, 2012 yılında 439 milyon dolar, 2013 yılında 326 milyon dolar ve 2014 yılında 325 milyon dolar olmuştur. 2015 yılının ilk altı ayında ABD kaynaklı doğrudan yatırım girişleri 76 milyon dolara ulaşmıştır.

Türkiye'ye ABD Kaynaklı Doğrudan Yatırım Girişleri (2010-2015) (milyon \$)

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Topla
--	------	------	------	------	------	------	-------

						(ilk 6 ay)	m
Doğrudan Yatırım Girişleri	323	1.403	439	326	325	76	2.892

Kaynak: TCMB, T.C. Ekonomi Bakanlığı

Türkiye-ABD Ticari İlişkilerinde Gündemde Olan Konular

Son dönemde gerçekleştirilen TIFA Toplantıları ile ABD'ye yönelik olarak gerçekleştirilen üst düzey ziyaretlerde de gündeme getirilen, Türk-ABD ilişkilerinde gündemde olan konular aşağıda özetlenmiştir:

Genelleştirilmiş Tercihler Sistemi (GTS)

Türkiye'nin hali hazırda ABD ile bir serbest ticaret anlaşması ya da tercihli ticaret düzenlemesi gibi, tek taraflı ya da karşılıklı ticaretteki gümrük vergilerinin kaldırılması ya da kademeli olarak düşürülmesini düzenleyen herhangi bir anlaşması bulunmamaktadır.

Türk ihracatçılarının ve Türk ürünlerinin ABD pazarına girişinde kullanmakta olduğu tek sistem, ABD'nin, aralarında ülkemizin de bulunduğu 126 gelişmekte olan ve en az gelişmiş ülkeye ve yaklaşık 5.000 ürüne uygulamakta olduğu Genelleştirilmiş Tercihler Sistemi'dir. Söz konusu sistem çerçevesinde belirli bazı ürünlerin, belirlenen limitlerin aşılmaması kaydıyla ABD'ye ithalatlarındaki gümrük vergisi 0'dır.

Ancak faydalancı ürün listesine, ülkemiz geleneksel ihraç ürünleri olan tekstil ve giyim eşyası, bazı ayakkabı ve çantalar, valizler ve diğer deriden yapılmış giyim ürünleri dahil değildir. Söz konusu ürünlerin ABD pazarına girişinde uygulanan gümrük vergileri de oldukça yüksek olup, özellikle ucuz işgücü kullanan Çin Halk Cumhuriyeti, Hindistan ve Pakistan gibi ülkeler ile NAFTA Anlaşması çerçevesindeki avantajları kullanan Meksika, anılan ürünlerde ABD'nin başlıca tedarikçileri konumundadırlar.

ABD tarafından uygulanmakta olan Genelleştirilmiş Tercihler Sistemi her yılın sonunda ABD Temsilciler Meclisi ve Senato'su tarafından kabul edilen ve ABD Başkanı'nca imzalanan bir Kanun'la uzatılmaktadır. GTS'yi yıllık olarak uzatan kanunun imzalanma sürecinde gecikme yaşandığı durumlarda ise genellikle kanunun imzalanması ile birlikte vergi indirimi geriye dönük olarak uygulanmaktadır.

ABD Genelleştirilmiş Tercihler Sistemi (GTS) uygulaması, 29 Temmuz 2015 tarihinde yürürlüğe girmek üzere 29 Haziran 2015 tarihinde ABD Başkanı tarafından onaylanmak sureti ile yenilenmiş bulunmaktadır.

Vaşington Ticaret Müşavirliğimizden alınan yazıda 2014 yılı "Rekabet İhtiyacı Limitleri"ne (Competitive Need Limits-CNL) ilişkin değerlendirme sonuçlarının 30 Eylül 2015 tarihinde yayımlandığı bilgisi alınmıştır. Buna göre;

- GTS kapsamında Türkiye'den ithal edilen beş üründe; 1- Dondurulmuş domatesler (HTS 0710.80.50), 2- Şam fıstığı (HTS 0802.52.00), 3- Krom sülfat

(HTS 2833.29.40), 4- Rafine boraks (HTS 2840.11.00) ve 5- Deri (HTS 4107.11.60) 1 yıllık “de minimis waiver” başvurusunun onaylandığı,

- Türkiye’den ithal edilen 6 ürün için” redesignation” talebinin uygun görülmediği,
- CNL eşiğini aşan ve yeniden CNL istisnası (super CNL) talebine konu olan iki ürünün 1- Bazı bakır teller (HTS 7413.00.10) ve 2- Bazı bakır kablolar (HTS 7413.00.50) GTS kapsamından çıkarıldığı anlaşılmaktadır.

Bahse konu ürünlerin 1 Ekim 2015 tarihinden itibaren Türkiye’den yapılan ithalatına sırasıyla % 3 ve % 2 MFN oranları uygulanacaktır.

Üçüncü Ülkelerle İşbirliği İmkanları

ABD’nin ülkemiz üzerinden Orta Doğu, Orta Asya ve Kuzey Afrika gibi gelişen pazarlara açılma olanağı; Türkiye’nin de ABD üzerinden Latin Amerika ve Kanada pazarlarına erişim imkanı bulunmaktadır. Ayrıca; Panama gibi Latin Amerika ülkeleri üzerinden ülkemizin Amerika pazarına açılma fırsatı bulunmaktadır ve bu anlamda ABD ve Türk firmalarının özellikle dağıtım merkezleri açısından işbirliği oluşturması ülkemizin faydasına olacaktır. İşbirliği projelerinin sektör bazındaki organizasyonlarla yürütülmesinin yanı sıra, bölgelerin sektör potansiyellerinin farklılık arz etmesi nedeniyle, ülkemizdeki bölgeler ve şehirler ve ABD’deki eyaletler ve bölgeler bazında kurulacak özel sektör komisyonları aracılığı ile görüşmelerin derinleştirilmesi faydalı olacaktır.

Genel olarak; Türk ve ABD’li firmalarının Orta Doğu, Orta Asya ve Afrika ülkelerinde yenilenebilir enerji, ulaşım ve altyapı, gayrimenkul, finans hizmetleri, profesyonel ve teknik hizmetler, doğal kaynaklar ve madencilik, turizm, bilgi ve iletişim teknolojileri, denizcilik, eğitim, sağlık hizmetleri, lojistik ve dağıtım merkezleri, film ve eğlence sektörü, kimyasallar ve eczacılık, metaller ve plastik üretimi, tüketim malları, tarım endüstrisi ve otomotiv sektörüne yönelik işbirliği imkânları bulunmaktadır.

Üçüncü ülkelere yönelik ticaretin ve yatırımın geliştirilmesi amacıyla mevcut işbirliklerinin yanı sıra düzenlenebilecek işbirliği mekanizmaları arasında;

- Anılan sektörlerle yönelik ortak yatırım projeleri,
- Potansiyel arz eden pazarlara erişim için stratejik önem arz eden bölgelerde ortak dağıtım merkezlerinin kurulması,
- Hizmetler ve ileri teknoloji ürün ve hizmetlerinin üçüncü ülkelere ticaretini artırmak amacıyla ortak araştırma ve geliştirme projeleri,
- Türk ve ABD’li üniversiteler ve araştırma kuruluşların öncülüğü ile üçüncü ülkelerde üniversiteler ve araştırma merkezlerinin kurulması,
- Özellikle yenilenebilir enerji başta olmak üzere enerji konusunda ülkemizde faaliyet gösterecek ve ABD ile ortaklaşa kurulacak kurumlar ve ortaklaşa geliştirilecek enerji projeleri bulunmaktadır.

Türk ve ABD’li firmaların işbirliği imkanlarının özellikle ABD’nin “İkili Yatırım Anlaşması”nın bulunduğu üçüncü ülkelerde gerçekleştirilmesinin Türkiye için

avantaj oluřturacađı ve zaten yatırım potansiyelimizin ve avantajımız bulunduđu űlkelerin yanı sıra yatırım portföyümüzün çeřitlendirilebileceđi düşünölmektedir. Dolayısıyla űçünü űlkelerdeki ortak projeler ve yatırımlarda Orta Dođu, Orta Asya ve Afrika űlkeleri yanı sıra Bolivya, Ekvator, Honduras, Panama ve Trinidad&Tobago gibi Latin Amerika űlkelerinin de gündeme alınmasının önem arz ettiđi düşünölmektedir.

ABD'nin Trans-Pasifik Ortaklık Anlaşması imzalamayı düşünödüğu Avustralya, Brunei, řili, Malezya, Yeni Zelanda, Peru, Singapur, Vietnam ve Serbest Ticaret Anlaşmasının bulunduğu Bahreyn, Kolombiya, Kosta Rika, Guatemala ve Peru gibi űlkelerde söz konusu anlaşmaların sunduğu yatırım ayrıcalıklarından faydalanabilmek adına ortak işbirliği projeleri űlkemiz lehine olacaktır. Bunun yanı sıra yatırım teşvikleri ve yatırım potansiyeli açısından değerlendirildiğinde; Hindistan, Vietnam ve Singapur gibi Asya űlkelerinde ortak yatırım ve proje işbirliklerinin geliştirilebileceği düşünölmektedir.

Ticaret Politikası Önlemleri

ABD, sübvansiyonlara karşı konulan telafi edici vergi (countervailing duty-CVD) ve damping uygulamalarına karşı alınan anti-damping önlemlerine en fazla başvuran űlkelerden biri konumundadır. Bununla beraber, ABD'nin belli bir űlkeye karşı yürütölen anti-damping ve sübvansiyon soruşturmalarını çoğunlukla eř zamanlı olarak başlattığı gözlemlenmektedir. Mevcut DTÖ mevzuatı uygulamaya konulan anti-damping ve telafi edici vergi önlemlerinin 5'er yıllık sürelerin sonunda uzatılmasına cevaz vermekte olup, bu durum ABD tarafından sıklıkla kullanılmakta ve űlkemiz ihracatçıları bu uygulamadan olumsuz yönde etkilenmektedir.

Fikri Mülkiyet Hakları – “Special 301 Raporu”

ABD Ticaret Temsilciliđi (USTR) her yıl, ticari ortakları olan űlkelerdeki fikri mülkiyet hakları uygulamalarına yönelik olarak gelişmeleri izlemekte ve űlkeler her yılın Nisan ayında, bu alanda kaydettikleri gelişmelere bağlı olarak her yıl “Special 301 Raporu”nda “İzleme Listesi” veya “Öncelikli İzleme Listesi” ne alınmaktadır. USTR tarafından yıllık olarak yayımlanan “Special 301” Raporu, ilgili Uruguay Round Anlaşması ve 1988 tarihli Geniş Kapsamlı Ticaret ve Rekabet Gücü Yasası (Omnibus Trade and Competitiveness Act) ile güncellenen 1974 tarihli “Ticaret Yasası”na dayalı olarak hazırlanmaktadır.

2015 yılı Special 301 Raporu ABD Ticaret Temsilciliđi (USTR) tarafından 30 Nisan 2015'de yayımlanmıştır. Bu yıl yayımlanan raporda, ABD'nin ticaret ortağı olan 72 űlkenin IPR alanındaki uygulamaları gözden geçirilmektedir. Bu űlkelerin 37'si “Öncelikli İzleme Listesi” veya “İzleme Listesi”nde yer almaktadır. Türkiye 2008 yılına kadar uzun yıllar “Öncelikli İzleme Listesi”nde yer almış, 2008 yılındaki raporda ise “İzleme Listesi”ne yükseltilmiştir. űlkemiz bu yıl da İzleme Listesinde yer almaktadır.

PAZAR İLE İLGİLİ BİLGİLER

Fikri, Sınai Mülkiyet Hakları

USTR her yıl, ticari ortakları olan ülkelerdeki fikri mülkiyet hakları uygulamalarına yönelik olarak gelişmeleri izlemekte ve ülkeler her yılın Nisan ayının başında, bu alanda kaydettikleri gelişmelere bağlı olarak her yıl “İzleme Listesi” veya “Öncelikli İzleme Listesi” ne alınmaktadır.

“2012 yılı Special 301” Raporu Nisan 2012 tarihinde yayımlanmıştır. Rapor çerçevesinde Türkiye 2012 yılında da İzleme Listesi’nde yer almaya devam etmiştir. Raporda Türkiye’nin 2011 yılında fikri mülkiyet hakları konusundaki yaptırım otoritelerinin gücünün artması ve fikri mülkiyet haklarına yönelik özel- kamu işbirliği konuları olumlu olarak değerlendirilirken; internet ve dijital medyada fikri mülkiyet hakları açısından problemler olduğu belirtilmiştir.

Söz konusu raporda İzleme Listesinde yer alan diğer ülkeler Belarus, Bolivya, Brezilya, Brunei, Dominik Cumhuriyeti, Ekvator, Filipinler, Finlandiya, Guatemala, İtalya, Jamaika, Kolombiya, Kosta Rika Kuveyt, Lübnan, Meksika, Mısır, Norveç, Özbekistan, Peru, Romanya, Tacikistan, Türkmenistan, Vietnam ve Yunanistan yer almaktadır. Öncelikli İzleme Listesi’nde yer alan ülkeler ise Arjantin, Cezayir, Kanada, Şili, Çin, Hindistan, Endonezya, İsrail, Pakistan, Rusya, Tayland, Ukrayna, Venezüella olarak sıralanmaktadır.

Dağıtım Kanalları

İthalat hacmi ile dünyanın en büyük pazarı olan ABD’ye ihracatta, uygulanacak stratejinin çok iyi belirlenmesi ve pazar araştırmasının da en ince detayına kadar derinleştirilmesi gerekir. Rakiplerin fazla olduğu, gelişkin bir pazara girildiği unutulmamalıdır. Pazar araştırılırken pek çok bilgiye elektronik ortamda kolaylıkla ulaşılması (ABD’nin gümrük vergileri, dış ticaret istatistikleri, denetim kurumlarının web sayfaları vb.), ihracatçılar açısından bir avantaj oluşturmaktadır.

Fuarlara katılım, dağıtım zincirinin diğer halkalarına ulaşmak için önemli bir fırsattır. ABD pazarı rekabete açık olması nedeniyle ürün tasarımı ve ambalaj konusunda oldukça hassas davranılması gereken bir pazardır. ABD’de dağıtım kanallarının ilk halkasını büyük toptancı firmalar (wholesalers) oluşturmaktadır Bu firmalardan birçoğunun işi ithalat ve dağıtım yapmak olup, ithal ettikleri malı broker ve/veya alt dağıtıcı firmalar aracılığı ile satmaktadır. Böylece ithal ettikleri malı satan firma ile nihai tüketiciyi karşı karşıya getirmemekte ve pazarın kontrolünü ellerinde tutmaktadırlar.

Pazarın işleyişinin farklı olması sebebiyle, ABD’deki firmalarla işbirliği yapmak ya da Amerikalıların çalışacağı ofis kurmak da bir başka alternatif olarak değerlendirilebilir. Doğrudan pazarlama veya satış mağazası/bürosu açma olanağı da mevcuttur. Ancak kurulacak firmanın muhasebe kayıtlarının tutulması, vergi ve benzeri hukuki sorumlulukların yerine getirilmesi için CPA denilen Yeminli Mali Müşavir ile çalışmak zorunluluğu vardır. ABD’de vergi mükellefiyetinin çok ağır yaptırımları bulunmaktadır.

Pazarda başarılı olmak için; pazarda yer alabilmenin süresi uzun olabileceğinden başlangıç maliyetlerinin düşük tutulması, satış sözleşmesinde belirtilen hususlara titizlikle uyulması, doğru pazarlama stratejisi oluşturabilmek için; ürünün pazara uygunluğu, dağıtım kanalları, Amerikan tüketicisinin zevk ve tercihlerinin değerlendirilmesi gibi konularda bilgi sahibi olmak çok önemlidir.

Tüketici Tercihleri

ABD’de kişi başına milli gelir 45.000 Dolar’ın üzerindedir. Bu özelliği ile ABD özellikle gıda ve tekstil sektörlerinde büyüyen dengeli bir pazar özelliğini taşımakta olup, ülke tüketicileri markadan çok kalite ve fiyata önem vermektedir. Amerikan tüketicisinin haklarını çok iyi bilmesi ve bu haklarını koruması da pazarın bir diğer önemli özelliğidir.

ABD tüketiminde ithal mallarına yönelik talep esnekliğini ölçmek amacıyla yapılan bir araştırmada ithalata yönelik talep esnekliğinin pozitif ve önemli ölçüde yüksek olduğu tespit edilmiştir. Bu durum, yerli malların fiyatındaki artış karşısında Amerikan tüketicisinin ithal mallara olan talebinin fiyattaki artıştan daha fazla arttığı anlamına gelmektedir. Dolayısıyla, Amerikan tüketicisi fiyat değişikliklerine son derece hassastır. Bu nedenle, Amerika’ya yönelik ticarete fiyatın iyi tespit edilmesi son derece önemlidir.

Bu ülke piyasası, pek çok üretici ve tüketici örgütünden oluşan özdenetimi yüksek, oldukça korumacı bir yapıya sahiptir. Bu çerçevede, ülkedeki mevzuat ve yasal düzenlemeler hakkında çok iyi bilgi sahibi olunması gerekmektedir.

ABD Tüketici Ürünleri Güvenliği Komisyonu (CPSC) tarafından hazırlanan “Tüketici Ürünleri Güvenliğini Geliştirme Kanunu” 14 Ağustos 2008 tarihinde ABD Başkanı tarafından onaylanarak yürürlüğe girmiştir. Komisyon, binlerce çeşit tüketici ürünlerinin yol açabileceği yaralanma ve ölüm riskine karşı tüketiciyi koruyucu önlemler almakla yükümlüdür. Kimyasal, mekanik, elektrik ya da yangın ile ilgili tehlike barındırabilecek ürünlere karşı düzenlenen Kanun, ABD’ye ihracatımız açısından önem arz etmektedir.

Kanun kapsamında ABD’ye ihracat yapan girişimcilerimizin başvuracağı ve CPSC tarafından yetkilendirilmiş ülkemizde yerleşik laboratuvarın listesine <http://www.cpsc.gov/cgi-bin/labsearch/> adresli web-sitesinden ulaşılabilir.

ABD, dünyadaki en büyük tekstil ve hazır giyim tüketici kitlesini oluşturmaktadır. Amerikalı tüketicilerin giyim eşyası, ev tekstili ve halı satın alma isteği ve merakı, gelişmekte olan ülkelerden dış göç nedeniyle daha da hızlı artmaktadır.

Ambalaj, Paketleme ve Etiketleme

İşaretleme ve Menşe Ülke

ABD Gümrük Kanunları, dışarıda üretilerek ithal edilen her malın görülebilir bir yerinde İngilizce, okunur ve kalıcı olarak geldiği ülkenin adının yazılmasını öngörmektedir. Kalıcı olma süresi, malın en son kullanıcısına ulaşmasına kadar geçen süredir. Bazı durumlarda her bir malın değil de her bir konteynerin markalanması mümkün bulunmaktadır.

Ayrıca, son kullanıcısının bizzat ithalatçı olduğu malların, markalanması fiziki olarak mümkün olmayan malların, zarar verilmeden markalanması mümkün olmayan malların, 20 yıldan yaşlı malların ve konteynerin markalanmasının, makul bir şekilde ürünün hangi ülkede üretildiğini göstermeye yettiği malların markalanması gerekmemektedir. ABD mülkiyetinde olan mallar, vergiden muaf olan Amerikan balıkçılık ürünleri, ABD'den ihraç edilip geri dönen mallar ve 5 doların altı değerinde olup, gümrük girişi yapmayan malların konteynerlerinde da markalama yapılması zorunlu değildir.

Gümrük İdaresine gelen mallar, gerektiği şekilde markalanmamışsa gümrük değerinin %10'u oranında cezaya tabidir. Söz konusu malların gümrük idaresi gözetimi altında işaretlenmesi, imha edilmesi veya ihraç edilmesi halleri cezai durumu ortadan kaldırmaktadır.

Şişeler, kavanozlar ve benzeri saklama kaplarında olduğu gibi ABD'de başka bir ürünle birleştirilmek üzere ithal edilen malların üzerinde, sadece kabın orijininin ülkesi açıkça yer almak zorundadır. Örneğin 'Bottle Made in Turkey'.

İthal edilen mallar ABD'de yeniden paketlenenlerse ithalatçı malları gümrükten çıktıktan sonra etiklerine zarar vermeyeceğini taahhüt etmeli ya da yeniden paketlemek üzere satıyorsa markalama kurallarını paketleyenlere bildirmelidir.

Özel Menşe Ülke İşaretleme Gerekliliği: Bazı ürünler özel menşe ülke markalama düzenlemelerine tabidir. Demir ve çelik borular, rögar kapağı, ızgara ve halkalar, preslenmiş gaz silindirleri, asit veya elektrolitik, soğuk damga, oyma, eriterek yazma yöntemlerinden biriyle markalandırılırlar.

Bıçaklar, cerrahi ekipman, laboratuvar malzemeleri, basınçlı kaplar ve bu nevi malzeme, kol saatleri, duvar saatleri, optoelektronik sunum aygıtları özel etiketleme yöntemlerine tabidir.

Yanlış Bilgilendirme: 1946 tarihli Trade-Mark Kanunu'nun 42 numaralı bölümü, ithal edilen hiç bir ürünün üretildiği ülkeden başka bir ülkede veya ABD'de üretildiğine dair yanlış markalandırılmayacağını hükme bağlamıştır. Aynı Kanunun 43. bölümünde de, menşe ülke isminin bir bölümünün bilerek kapatılması, çıkartılması, değiştirilmesi gibi hususların hapis cezası gerektiren suç olarak değerlendirileceği hükmü bulunmaktadır.

ABD'ye gıda ithalatında etiketleme konusunda uyulması gereken hususlarla ilgili olarak ABD Gıda ve İlaç İdaresi'nin (FDA) <http://www.fda.gov/Food/GuidanceRegulation/GuidanceDocumentsRegulatoryInformation/LabelingNutrition/default.htm> sayfasından bilgi almak mümkündür.

Paket ve Ambalajlama

Doğru faturalandırma ve uygun paketleme, paralel giden iki uygulamadır. Malların sistematik olarak faturalandırılması, her pakete marka ve numara konulması, bu numara ve markaların ilgili faturalarda gösterilmesi ithalatçıların gümrükteki işlemlerini kolaylaştırmaktadır.

Eğer her bir paket sadece tek çeşit malla doluyorsa gümrükte kontrol edilmesi daha kolay olacaktır. ABD gümrüklerinde paketler narkotik olup olmadığını tespit etmek için de kontrol edilmekte, şüphelenilen paketler tam veya yarım olarak açılmakta ve bu da mallara zarar verebilmektedir.

Bu çerçevede tetkiki kolaylaştırıcı bir paketleme yöntemi olarak paletli kargo sistemi önerilmektedir. Bu yöntemde mallar paletlere yüklenilmekte, tetkik sırasında forklifte yüklenerek kısa zamanda işleminden geçirilmektedir. Başka bir yöntem paketin üzerinde narkotik köpeğine geçiş için yeterli boşluğun bırakılmasıdır.

Birçok malın birlikte paketlenmesi halinde gümrük gözetimi altında mallar ayrılmakta veya paket en yüksek gümrük vergili ürünle doluymuş gibi değerlendirilmektedir.

ABD'ye gıda ithalatında Paketleme konusunda ABD Gıda ve İlaç İdaresi'nin (FDA) <http://www.fda.gov/Food/IngredientsPackagingLabeling/default.htm> sayfasından bilgi almak mümkündür.

Kamu İhaleleri

Federal düzeyde bütün resmi kurumların 25 000 Dolar'ın üzerindeki ihaleleri ile ilgili bilgiler, <http://www.fedbizopps.gov/> adresli web sitesinden takip edilmektedir. ABD Ulaştırma Bakanlığı'nın ihalelerini ise <http://www.osdbu.dot.gov/Procurement/> adresli web sitesinden takip etmek mümkündür.

Diğer taraftan ücretli üye olarak kamu ihaleleri ile ilgili bilgi alınabilen <http://www.governmentbids.com> ve <http://www.biddataline.com> gibi web sitelerinden de faydalanmak mümkündür.

Chicago Ticaret Ataşeliği tarafından önerilen diğer faydalı kaynaklar ise aşağıda sıralanmaktadır.

- <http://www.usaid.gov/iraq> Irak'ın yeniden yapılandırılması ile ilgili ihaleler,
- <http://www.biddataline.com> Resmi ihaleleri arama sitesi (ücretli üyelik gerekiyor),
- <https://www.fpds.gov> Kamu Alımları Veri Sistemi,
- <http://www.nist.gov/admin/od/contract/fedlink.htm> Kamu alımları ile ilgili web adresleri,
- <http://www.bid-search.com> Kamu ihalelerini arama sitesi,
- <http://www.builderdirectory.com> Müteahhitlik sektörü ile ilgili bilgiler, rehberler,
- <http://www.gsa.gov/Portal/gsa/ep/home.do?tabId=0> Genel Hizmetler İdaresi,
- <http://www.agc.org> Amerika Genel Müteahhitler Birliğinin sitesi.
- <http://www.buyusa.gov/home> - U.S. Commercial Service

Diğer taraftan, BM tarafından dünyanın sorunlu bölgelerinde bulunan askeri güçler ve ofisler için çeşitli dönemlerde mal ve hizmet alımları yapılmakta olup söz konusu alımlar için çıkılan ihalelerin listesine <http://www.un.org/Depts/ptd/eoi.htm> internet adresinden ulaşılabilir. Bu ihalelere başvurmak isteyen firmaların, <http://www.ungm.org> internet adresinden ücretsiz olarak BM nezdinde kayıt yaptırmaları gerekmektedir. Kayıt işlemi hakkında detaylı bilgiye <http://www.un.org/Depts/ptd> adresinden ulaşılabilir.